

Nr. 6

Politikos apžvalga

SVARBUS ANGLŲ IR ITALŲ MEMORANDUMAS NUSIGINKLAVIMO REIKALU

Anglų vyriausybė šiomis dienomis įteikė Vokietijai ir kitoms didžiosioms valstybėms memorandumus nusiginklavimo reikalu. Sėkmingam rezultatui pasiekti, — anglų vyriausybė savo memorandume pareiškia, — reikia nusiginklavimo reguliavimą sujungti su politinėmis garantijomis saugumo reikalu, nes, esant dabartinei politinei būsenai, saugumas dar nėra užtikrintas. Be to, pabrėžia, kad negalima vienai valstybei uždrausti neribotam laikui turėti tokius ginklus, kuriuos turi kitos valstybės (čia, žinoma, turima galvoj Vokietija). Tai tiek dėl saugumo ir teisių lygybės. Dėl paties nusiginklavimo siaurąja to žodžio prasme anglai siūlo, kad tam tikrės valstybės atsisakytų nuo keletos ginklų rūšių. Memorandume pabrėžiama, kad esminė susitarimo sąlyga yra Vokietijos grįžimas į Tautų Sąjungą.

Memorandumą dėl nusiginklavimo ir Italija įteikė. Ji savo memorandume taip pat nurodo, kad Vokietijai reikėtų pripažinti apsiginklavimo lygybę. Tuo bus pasiektas dar vienas tikslas, būtent, kad Vokietijos apsiginklavimas neįvyks už kokių nors taisyklių ir kontrolės ribų, bet atitinkamos kontrolės prižiūrimas. Dėl paties nusiginklavimo italų vyriausybė siūlo sudaryti konvenciją, kuri turėtų galios iki 1940 metų. Pagal šią konvenciją turėtų būti uždraustas cheminis karas, uždrausta bombarduoti civilius gyventojus, apribotos karo išlaidos. Tie pasiūlymai, tur būt, bus aptarti suinteresuotų valstybių užsienių reikalų ministerių ir vėliau apsvarstomi pačioj nusiginklavimo konferencijoje. Paskutinėmis žiniomis, vokiečių vyriausybė, atsakydama į šiuos anglų ir prancūzų memorandumus, pabrėžė, kad jinais ir nė nemano grįžti į Tautų Sąjungą ir reikalauja, žūt būt, jai pripažinti lygybės teises apsiginkluoti.

HITLERIS TVIRTINA, KAD NORI TAIKOS

Sausio 30 d. sukako metai, kai nacionalsocialistai įsigalėjo Vokietijoje. Ta proga buvo sušauktas iškilmingas reichstago posėdis, kuriame Hitleris pasakė kalbą aktualiais politiniais reikalais. Pirmiausia Hitleris pasakė vidaus politikos reikalu ir dėl pasklidusių gandų apie monarchijos atstatymą Vokietijoje. Hitleris pasakė, kad Hohencolernų (buv. kaizerio Vilhelmo pavardė) dinastijos grąžinimas nesuderinamas su vokiečių tautos interesais. Dėl užsienio politikos Hitleris pareiškė, kad Vokietija dabar nori tik taikos su visais kaimynais ir, iš tikrųjų, santykiai su kaimynais iš rytų pusės sutvarkomi. Liko tikrai atviras santykių su prancūzais reikalus. Būtent, ginčas dėl Saro srities. Šiaip kitų teritorinių ginčų su Prancūzija Vokietija neturinti. Be to, Hitleris pareiškė, kad vokiečiai nieku būdu nenori naujo karo, kuris sunaikintų visą Europą ir todėl nenori gręsti prancūzų saugumui. Vokietija nori tik lygybės. Dėl Saro krašto, kuris yra silpniausia vieta vokiečių — prancūzų santykiuose, Hitleris pareiškė, kad kraštas turi pereiti Vokietijai be plebiscito ir tuomet kitais reikalais vokiečiai bus nuolaidesni prancūzams.

Su sovietais vokiečiai nori, anot Hitlerio, palaikyti draugingus santykius, kaip ligi šiol (suprask, ligi Hitlerio perėmimo valdžios).

VOKIEČIŲ PROPAGANDA AUSTRIJOJE NESILIAUJA

Vokiečių propaganda Austrijoje nesiliauja, nors Austrijos vyriausybė ėmėsi griežtų žygių prieš nacionalsocialistus. Šiomis dienomis surasta keletas vagonų sprogstamosios medžiagos, kuri dirbta Vokietijoje. Austrijos spauda nurodo, kad nacionalsocialistų propaganda Austrijoje apsieina vokiečiams kas mėnuo 3—4 milijonų markių. Austrai prieš vokiečių žygius Austrijoje yra pareiškę protestą Berlyne, bet jokio atsakymo negavo.

PABALTIJŲ VALSTYBĖS IR LENKŲ—VOKIEČIŲ SUSITARIMAS

Lenkų ministeris Rygoje Beckovičius šiomis dienomis pasisakė spaudos atstovams dėl vokiečių — lenkų pasirašymo susitarimo. Jis nurodė, kad susitarimas liečia tikrai susitariančias šalis, bet jokių kitų tikslų neturi. Todėl jis neliečia ir Pabaltijo valstybių. Jis toliau išvedžiojo, kad šis susitarimas pašalina karo pavojų Rytų Europoj. Pabaltijo valstybių atžvilgiu lenkų tikslai pasiliko tie patys: kad šios valstybės visuomet pasiliktų visiškai nepriklausomos. Beckovičius dar nurodė, kad Lenkija buvo pranešusi savo sąjungininkams apie derybas su Vokietija, todėl čia nebuvo slaptų žygių iš jos pusės. Latvių spauda dėl šio pasisakymo nurodo, kad, nepaisant tų raminančių žodžių, yra dar būtinas reikalas Suomijai, Estijai, Latvijai ir Lietuvai sudaryti vieną sąjungą.

KAIP SOVIETŲ RUSIJA ŽIŪRI Į LENKŲ—VOKIEČIŲ SUSITARIMĄ

Sovietų Rusijos spauda plačiai rašo apie lenkų-vokiečių susitarimą ir nurodo, kad SSSR suinteresuota taikos palaikymu Rytų Europoj ir jeigu šis paktas prie to prisidės, tai sovietai galės tą žygį tik pasveikinti. Jeigu tai nėra vokiečių manevras, tai reiškia, kad vokiečiai atsisako nuo savo ligišolines politikos Rytų Europoj, kuri buvo varoma šūkiu „Drang nach Osten“ — veržimasis į rytus, ir nori nustatyti su kaimynais normalius santykius. Ar tikrai vokiečiai neturi užgrobimo tikslų, parodys ateitis, baigia savo įvertinimą Sovietų spauda.

PRANCŪZŲ ŽODIS DĖL LENKŲ SUSITARIMO SU VOKIEČIAIS

Paryžiaus spauda taip pat rašo apie lenkų - vokiečių netikėtą susitarimą ir stengiasi išaiškinti jo priežastis. Nurodoma, kad ginčai tarp vokiečių ir lenkų *tu nebaigti, bet tik-tai atidėti*. Jie būsia atnaujinti, kai tik vokiečiai panorės, nepaisant, kad paktas sudarytas dešimčiai metų. Be to, šiuo susitarimu, anot prancūzų laikraščių, norėta apeiti Tautų Sąjungą ir pakirsti jos įtaką. Prancūzų spauda dar nurodo, kad šis susitarimas yra prieš ką nors nukreiptas ir turi dar vieną tikslą, be taikos palaikymo Rytų Europoj.

SVARBI SOVIETŲ RUSIJOS VADO STALINO KALBA

Per neseniai buvusį komunistų partijos 17 suvažiavimą Stalinas pasakė kalbą, kurioj pareiškė, kad tuo metu, kai kitos valstybės vis rengiasi naujam pasauliniam karui, Sovietų Rusija varo taikos politiką visuose frontuose, nes jų nuomone naujas karas pasaulio ne išgelbės, bet dar daugiau įklampins jį. Kaip Sovietų Rusijos taikos politikos pavyzdžius, Stalinas nurodė santykių pagerėjimą tarp SSSR, Prancūzijos ir Lenkijos. Taip pat pabrėžė santykių sutvarkymą su Jungtinėmis Amerikos Valstybėmis. ~~Be iš kitos pusės, anot Stalino, Sovietų Rusija blogiausiu atveju nebijo ir karo ir yra pasiryžusi tinkamai apginti teritorijos neliečiamumą.~~ Šie žodžiai buvo pasakyti Japonijos adresu ir jie, iš tikrųjų, sukėlė Japonijoje nepasitenkinimą, nes čia jie atvirai buvo kaltinami ir primetama jiems, kad mėgina įsiveržti į Rusijos teritoriją.

VOKIETIJA NORI IR SU KITAIŠ KAIMYNAIS SUDARYTI NEPUOLIMO SUTARTIS

Vokietijos vyriausybės ir visuomenės sluoksniuose reiškiamas nepasitenkinimas italų ir anglų memorandumu dėl nusiginklavimo (žiūr. viršų). Vokiečiai tvirtina, kad čia mėginama juos atgal įtraukti į Tautų Sąjungą, tuo tarpu, kai pilnos lygybės jiems nesiūlo. Vokiečių spauda nurodo, kad vokiečiai ir be Tautų Sąjungos pasirašė nepuolimo susitarimą su lenkais ir yra pasiryžę tokius pat susitarimus pasirašyti ir su kitais savo kaimynais (suprask: Baltijos valstybėmis).

Leidžia Vyr. Štabo Sp. ir Švt. Skyrius.

Redaktorius mjr. Balčiūnas.

SKELBIMŲ KAINA pagal susitarimą. **Adresas:** Kaunas, Nepriklausomybės aikštė, „Karys“. **Telef.:** per Vyr. Štabą 56 nr. **KAINA:** visiems metams 8 lt., 6 mėn. 4 lt., 3 mėn. 2 lt., 1 mėn. 1 lt. Užsieny, be Vokietijos, Latvijos ir Estijos, dvigubai.

Tai jų teisė

(Vasario 16 d. artėjant)

Dar taip neseniai Lietuvos nepriklausomybė buvo tik sapnas. Dar, rodos, tik vakar apsiašarojusios motinos, nespėjusios pergyventi vieną karą, lydėjo savu noru einančius prikelti Lietuvą sūnus į kitą karą. Nemaža visuomenės dalis į pirmuosius savanorius žvelgė pesimistiškai ir jų organizavimąsi dažnai laikė tik rizikingu žaidimu. Kiti net kliudė jiems organizuotis, įvairiaip atkalbinėdami ir net gąsdindami. Tačiau — „nebeužtvenksi upės bėgimo“! Savanorių skaičius žaibo greitumu augo, pasiryžimas įsikūnijo.

Daug nepriklausomybės kovų karžygių pagerbime akmens paminklais, nemažą jų dar tarnauja aktyvioje tarnyboje (karininkų ir liktinių), bet gal didžiausia jų dalis išsiskirstė po kaimus.

Savanoriai gavo žemės, gavo pašalpų, gavo paskolų, bet vieno jie negavo — reikiamo jų nuopelnų morališko įvertinimo. Norėta jiems tik medžiagiškai atsilyginti ir daugiau nieko. O kiti nepriklausomybės kovų dalyviai ir visai nutylimi, lyg, rodos, jų nebūta.

Kad taip yra, pamatysime, dirstelėję į kasdienį gyvenimą, o ypač į tautos švenčių momentus. Šia proga, reikia pažymėti, kad mūsų tautos šventės, ypač provincijoje, aplamai, yra labai blogai organizuojamos. Gaunamas išpūdis, kad tos šventės yra kažin kieno uždėtos pareigos atlikimas, o ne tautos džiaugsmo demonstravimas. Grįžtant prie dalyko, tenka konstatuoti, kad tautos šventės provincijoje daugiausia rengia šauliai. Dalyvauja: būrmistras, viršaitis, policija, taryba, kur yra — apskrities viršininkas, teisėjas, keletas ar keliolika valdininkų, šaulių būrys, dar kokia organizacija, na... ir būriai iš šalies žiopsančios, tartum, neužinteresuotos publikos.

Ir gaila, kad tik šitos publikos, kurių švenčių organizatoriai nemoka įtraukti į programą, tarpe randa vietą ir mūsų kariai: Vyčio kryžiaus kavalieriai, karo invalidai, savanoriai ir kiti nepriklausomybės kovų dalyviai. Skaudu, bet faktas.

O kaip būtų gražu, jei pirmoji vieta tautos šventėse būtų skiriama nepriklausomybės karų invalidams, Vyčio Kryžiaus kavalieriams, savanoriams ir kitiems nepriklausomybės kovų dalyviams, jei švenčių metu kalbose būtų atkreipiamas visuomenės, o ypač jaunosios kartos dėmesys į šiuos, čia pat esančius, dar gyvus, kovose kritusių karžygių atstovus ir akcentuojami jų ypatingi nuopelnai. Tada visuomenė juos visai kitaip suprastų. Jie nebūtų eiliniai ūkininkai ar amatininkai, ar eiliniai tautiečiai, bet būtų išskiriami iš kitų tarpo ir pastatomi aukščiau. Tas jų nuopelnų užakcentavimas ir viešas jų pripažinimas ir būtų morališkas, ypač jaunosios kartos, jiems atsilyginimas ir reikiamos jiems pagarbos pareiškimas.

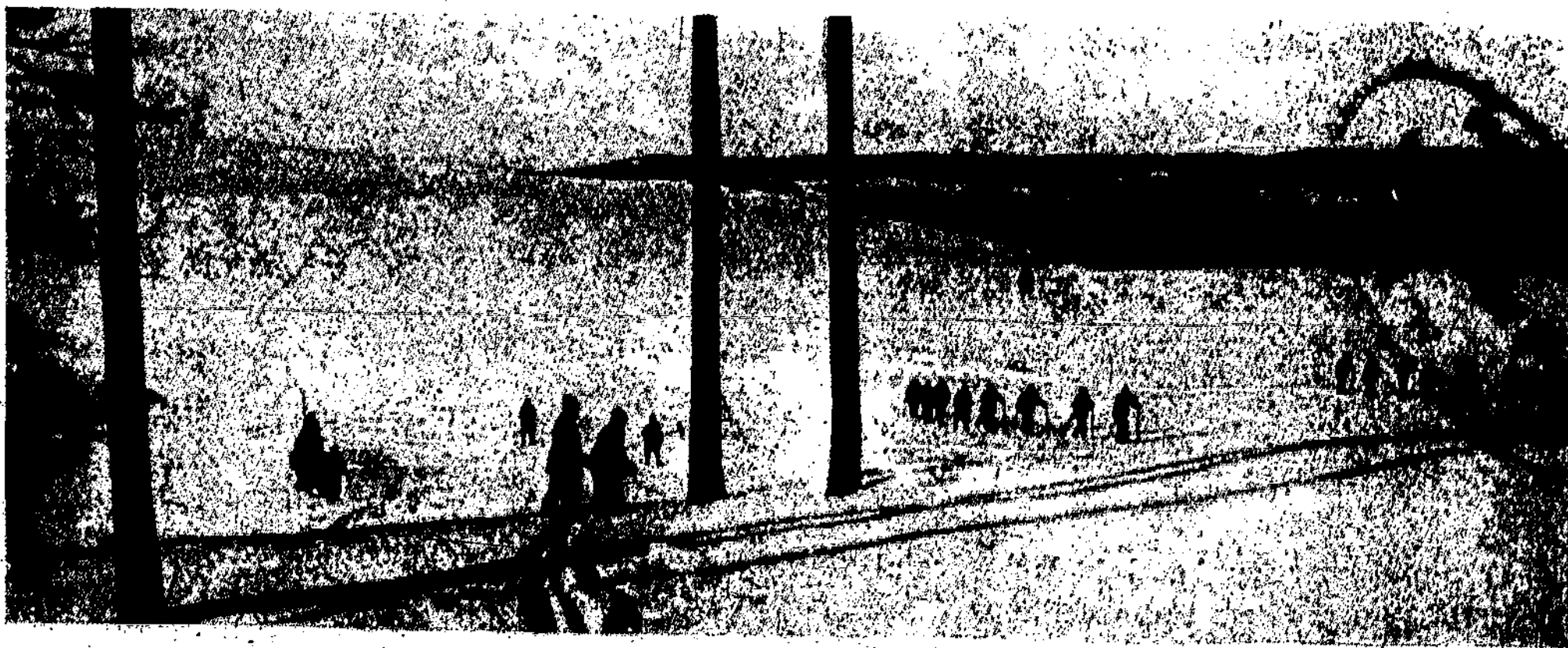
O juk tikrai po poros ar trijų dešimčių metų teks ieškoti buvusiųjų nepriklausomybės karų dalyvių, kaip dabar kad ieškome knygnešių. Bet tai bus jau per vėlu (Ir aplamai, jau reiktų atprasti nuo to senojo papročio — žmonių nuopelnus atskleisti tik prie kapo).

Prieš N. Metus suėjo 15 metų nuo pirmųjų savanorių pašaukimo. Taigi dabar kaip tik yra momentas iki šiol darytų, ypač provincijoje, klaidų išvengti. Geriau vėliau, negu niekad. Tautos švenčių rengėjai, kvieskite jose dalyvauti ir savo apylinkės nepriklausomybės karų invalidus, Vyčio Kryžiaus kavalierius, savanorius ir kitus kautynių dalyvius ir užleiskite jiems tinkamą vietą. Pati pirmoji vieta tebūnie užleista tiems, kurie aktingai ginklu kovėsi pirmose apkasų linijose, nežiūrint kas jie bebūtų: savanoriai, partizanai, mobilizuoti ar pašauktieji.

Nenorėkite, kad jie ateitų ir patys jums pasiūlytų arba prašytų jiems leisti šventėse dalyvauti. Tai būtų gėda jums ir visai tautai. Mes džiaugiamės jų atkovota laisve, tat džiaukimės ir jais pačiais.

J. k. Jon. Jasiukevičius

Kariai su slidėmis lauko pratimuose

Gynimasis nuo tankų sprogdinimu

Didžiajam kare tarp daugelio pradėtų vartoti naujų kautynių priemonių daug reiškė tankai. Jų naudojimas kautynėse labai didėjo, ir jau 1918 m. beveik visuomet kautynėse dalyvauja ir tankai. Būsimuosiuose karuose, nėra abejonių, jų svarbumas bus dar didesnis, nes jų statybos technika ir panaudojimo taktika keleriopai patobulėjo.

Ne paslaptis, kad Jungtinėse Amerikos Valstybėse bandomi tankai, ginkluoti keliomis patrankomis ir kulkosvaidžiais, veikia vienodai, kaip sausumoje, taip ir ant vandens. Tokiems tankams jau nebėra vandens kliūčių. Be to, tankai dabar daromi įvairiausių tipų, būtent: tankietės, lengvieji, vidutiniai ir sunkieji. Tankietės pagal jų uždavinį dar skirstomos į kulkosvaidžių vežiojas, žvalgybos tankietes, tankietes artimoms kautynėms ir tankietes vilktuves.

Todėl, atsižvelgiant į jų įvairumą ir greitį, tankai šių dienų kautynėse ne tik lydi puolančius pėstininkus, bet dar gauna suderintus su kitų ginklų rūšių veikimu atskirus savarankiškus uždavinius. Tankietės gauna: žvalgyti priešą, kautis su jo šarvuotomis dalimis, palaikyti ugnies ryšį kautynėse ir t. t. Lengviesiems ir vidutiniams tankams, padedant sunkiesiems, pavedama veikti priešą viduje ir jo užpakalyje, nepaisant visai, ar pėstininkai yra prie jų ar ne.

Turėdamos galvoje tokį platų tankų panaudojimą, visos valstybės susirūpinusios, kaip nuo jų veikimo apsisaugoti. Tam tikslui išgalvoti prieštankiniai pabūklai, kurių taiklumas didelis, bet vargu ar galės būsimajame kare sustabdyti masinį tankų puolimą, ypač, kad ir kai kurie tankai yra pritaikinti kautis su prieštankiniais pabūklais; tuo tikslu jie ginkluoti greit šaudančiomis patrankėlėmis. Dėl tokio tankų apginklavimo galima manyti, kad prieštankinių pabūklų ne užteks kautis su pasirodžiusiais prieš tankais pozicijos užpakalyje, jos viduje ir puolančiais iš priešakio. Reikia ieškoti kitų apsisaugojimo priemonių, kurios padėtų prieštankiniams pabūklams sėkmingai kovoti su tankais.

Čia turiu tikslą kiek smulkiau supažindinti skaitytoją su kita priemone, būtent su tankų sprogdinimu. Ši priemonė, kaip matyti iš įvairių valstybių karo literatūros, labai vertinama kovoje su tankais.

Prieš pradėdamas apie sprogdinimą kalbėti, trumpai pasistengsiu nurodyti jautriausias tankų vietas, kaip nuo jų gindavosi didžiajam kare, naudojant sprogstamąją medžiagą, ir kaip manoma būsimajame kare nuo jų gintis, naudojant kalbamąją apsigynimo būdą*).

Jautriausia tanko vieta sprogdinimo atžvilgiu — šarvas. Vidutinio storumo šarvui susprogdinti, kai užtaisas tiesiog prie jo pridėtas, užtenka 300 gr sprogstamos medžiagos, tai yra tiek, kiek vienoje rankinėje granatoje. Bet, atsižvelgiant į tanko paviršiaus formą, padėti ant šarvo granatą taip, kad ji laikytųsi, labai sunku, o mesta iš tam tikro atstumo granata nuo tanko paviršiaus atsoks, nuriedės ir dažniausiai sprogs jau žemėje. Galima būtų mesti granatą po

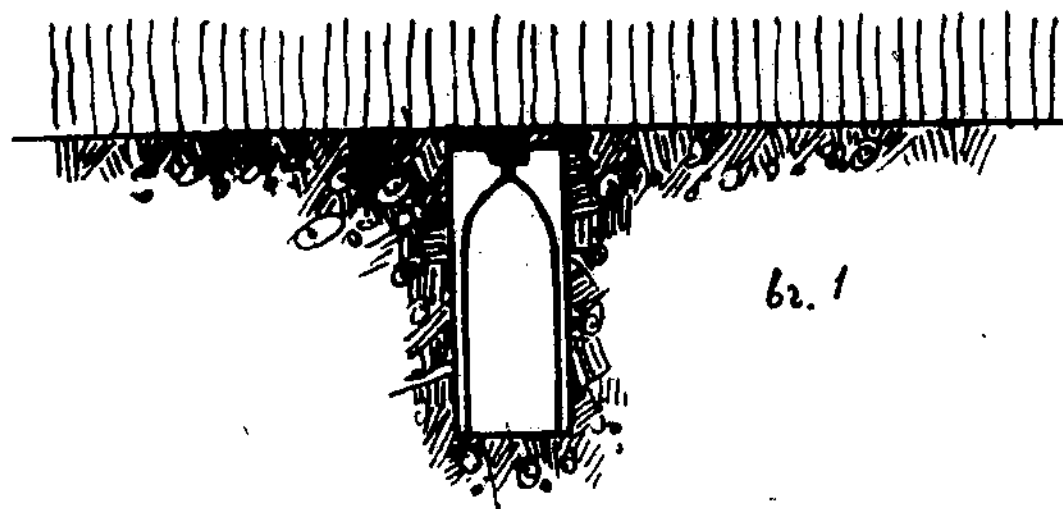
tanko apačia, bet toks sprogdimo būdas labai dažnai be-tikslis, būtent, gali nesusprogdinti šarvo. Tas pri-klausys nuo tanko tipo, tai yra, kaip aukštai jo dug-nas bus iškilęs nuo žemės paviršiaus. Juo dugnas bus aukščiau iškeltas, juo daugiau reikės sprogstamosios medžiagos, kad susprogdintų. Be to, šis sprogdinimo būdas nepatogus, nes žmogus, metęs į šarvuotą užtai-są, būtinai turi būti arti. Iš patyrimų žinoma, kad tan-kų artumas labai prislėgia karius, daugumas jų už-miršta savąjį uždavinį ir stengiasi kuo toliau nuo jų atsitolinti.

Todėl, atsižvelgiant į tuos dalykus, kovai su tan-kais patariama vartoti, nors daugiau reikalaujanti sprogstamosios medžiagos, bet daug parankesni bū-dą, būtent: sprogdinti juos automatiškais užtaisais, tai yra įkasti į žemę tam tikro dydžio užtaisą, kuris, užė-jus ant jo tankui, sprogtų ir tuo būdu susprogdintų tanką.

Ši prieštankinė priemonė ir manoma vartoti būsi-majame kare. Visos valstybės dirba šiuo atveju, stengdamos išrasti kuo patogesnę ir praktiškesnę auto-matišką sprogstamą užtaisą.

Toks sprogdinimas, tik daug primityviškesnis, jau buvo pavartotas ir didžiajame kare.

Pirmieji tokie užtaisa buvo artilerijos sviediniai bei rankinės granatos. Naudodami artilerijos sviedi-nius automatiniais prieštankiniams užtaisams, dary-davo taip: iškasdavo duobę, tokio gilumo, kokio ilgio artilerijos sviedinys, ir tokio pločio, koks sviedinio diametras. Sviedinį stačiai įstatydavo į duobę, į jo galvutę įkišdavo specialų degtuvą-kapsulę ir užmas-kuodavo (Br. 1). Važiuodamas per tokį sviedinį

tankas paspausdavo degtuvą kapsulę, užtaisas tuojau sprogdavo ir, atsižvelgiant į jo kalibrą, daugiau ar ma-žiau suardydavo tanką.

Panašiu būdu, kaip br. 2 parodyta, parengdavo automatinis užtaisas ir iš rankinių granatų. Tam tikslui iškasdavo duobę, į ją sudėdavo 3—6 granatas ir į vieną iš jų irgi įsukdavo degtuvą-kapsulę, o duobės viršų uždengdavo lenta ir užmaskuodavo. Pereinant

Išvyko Prancūzų jūrų karo atstovas

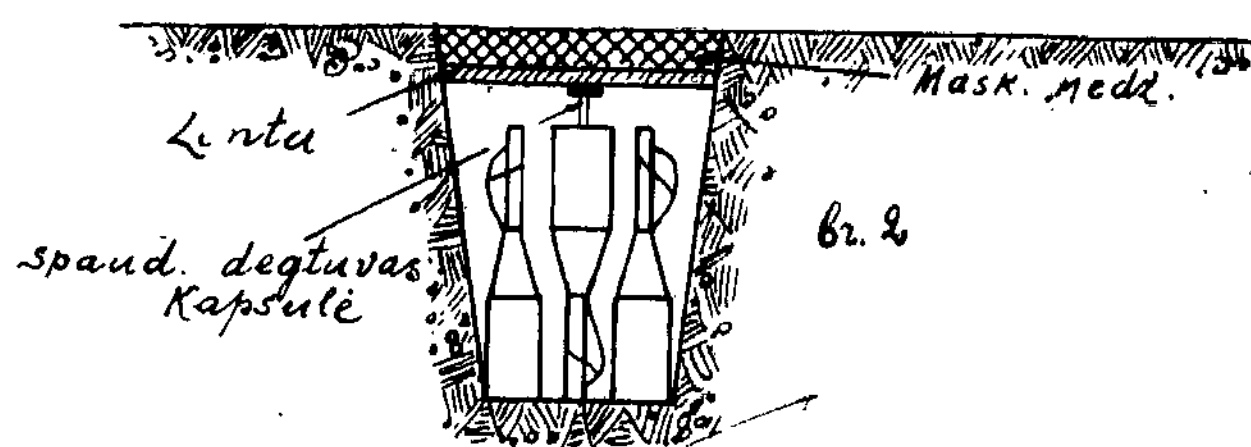
Prancūzų jūrų karo atstovas capitaine de frégate Tracou š. m. sausio 31 d. buvo atvykęs į Kauną at-sisveikinti su mūsų kariuomenės vadovybe.

Svečią pagerbdamas vyriausiojo štabo viršininką pavadavęs gen. lt. Gerulaitis pakvietė pusryčių.

Vasario 1 d. capitaine de frégate Tracou išvyko į Paryžių, kur gaus naują paskyrimą.

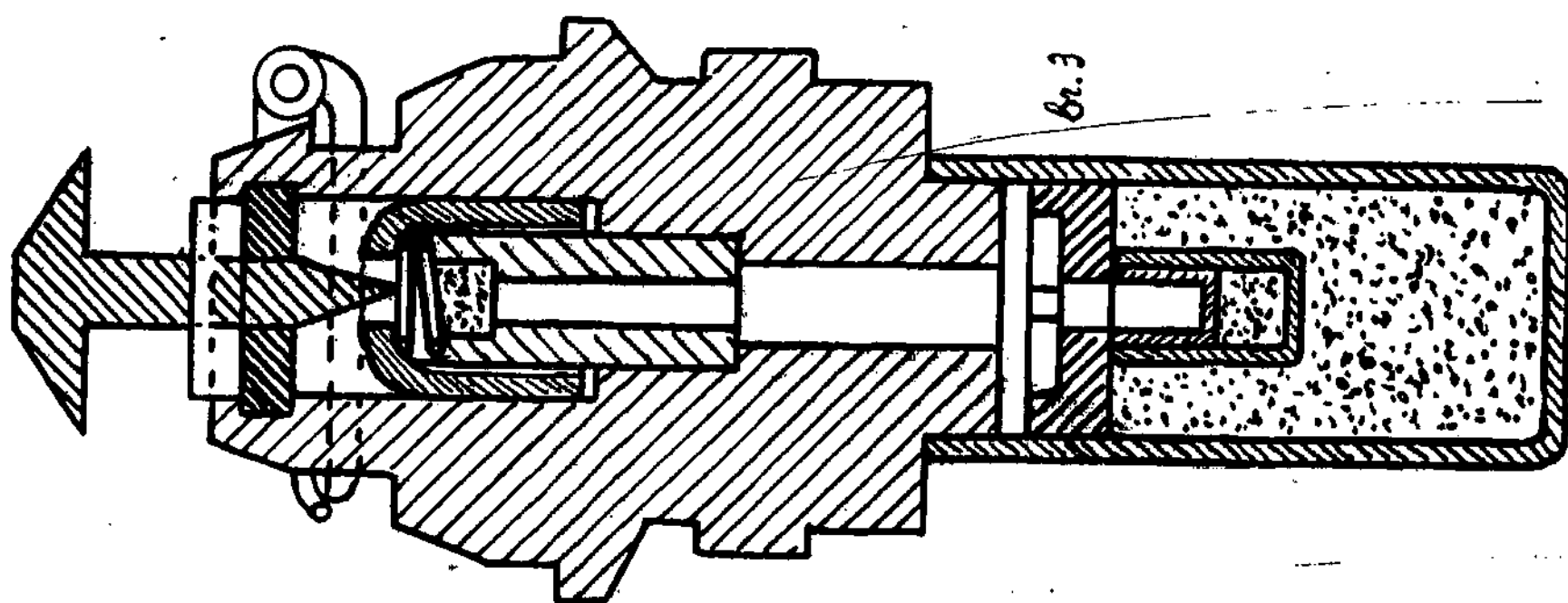
*) Aprašomas gynimosi būdas tolygiai tinka tiek tan-kams, tiek šarvuotiems automobiliams

per tokį užtaisą šarvuočiui, įvykdavo sprogimas. Tokiems automatiškiems užtaisams naudojami degtuvai

kapsulės buvo dvejopos: vienos veikdavo nuo spaudimo, antros nuo trinties.

Pirmuoju atveju (br. 3), užėjus sunkumas ant užtaiso, spaudžia dužiklio galvutę, kuri palaikoma iškelta prakištu pro ją kaišteliu. Sunkumo spaudžiamas dužiklis nulaužia arba nukerpa kaištelį ir savo aštriu galu suduoda į degtuvo jautrią sprogstamąją medžiagą, kuri užsidega, perduoda degimą į kapsulę, o ši sprogdina užtaisą.

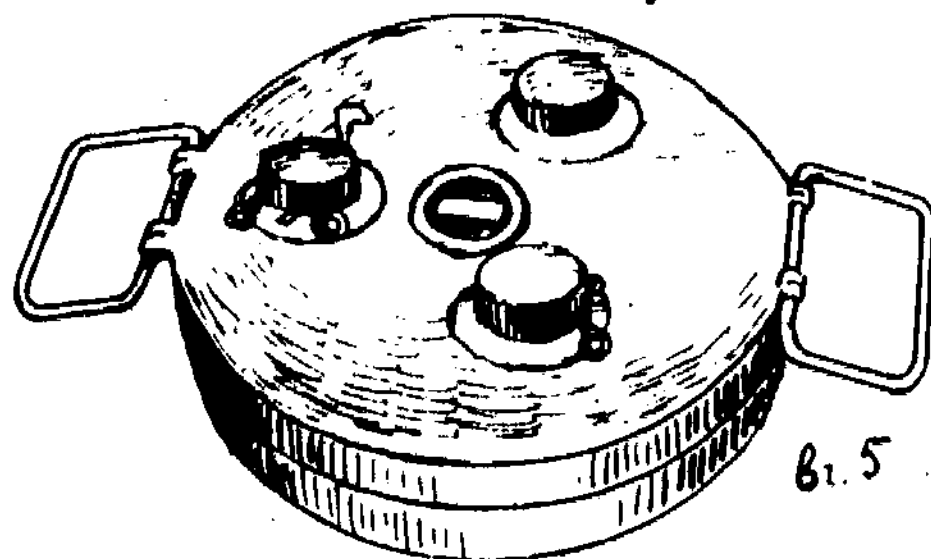
Antros rūšies degtuvai-kapsulės veikdavo taip, kaip daugelio rankinių granatų trinties degtuvai-kapsulės (br. 4). Juos vartodavo taip: vieną vielos galą pririšdavo prie įdėto į užtaisą degtuvo-kapsulės vielės, o antrą galą prie medžio ar baslio (prieš tai stipriai įtvirtinant užtaisą savo vietoje). Viela buvo pakeliama nuo žemės paviršiaus tiek, kad eidamas šarvuotis būtinai ją užkabintų ir trauktų su savim. Pastaroji, būdama pririšta prie trinties degtuvo-kapsulės vielės, drauge traukdavo ją ir uždegdavo trinties pistoną, kuris jau sprogdindavo kapsulę. Šių dviejų rūšių degtuvai-kapsulės naudojami ir dabartiniuose automatiškuose užtaisuose.

Šių aprašytųjų, naudotų didžiojo karo metu, automatiškų užtaisų svarbiausias nepatogumas tas, kad jie labai sunkūs ir dideli. Jų pastatymui reikia kasti palyginamai giles duobės, kas reikalauja laiko ir žmonių, transportui reikia daug priemonių, o svarbiausia jie labai neekonomiški, nes artilerijos sviedinių gamyba brangiai kaštuoja, be to, jų maskavimas sunkus, nes užtaisai užima gana didelį paviršiaus plotą.

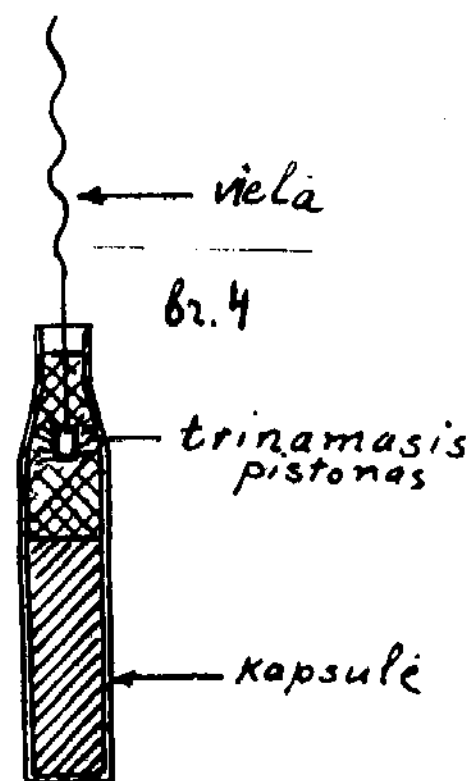
Turint visa tai galvoje, tokie užtaisai šių dienų kautynėms nevisai tinka. Dabar tankai, savo greitumo dėka, gali pasirodyti ties kariuomene ūmai, todėl užtaisų statymas turi būti greitas ir gerai maskuojamas. Šiam tikslui yra išgalvoti ir visose valstybėse nustatyti kaip ir statutiniai prieštankiniai užtaisai, ku-

rie, nors savo išvaizda skiriasi, bet jų įtaisymo principas vienodas, būtent: prieštankinis užtaisas turi būti lengvas, patogus vežioti, greit pastatomas į vietą, lengvai maskuojamas ir toks stiprus, kad suardytų užvažiuosio tanko vikšrą ar šarvuočio ratą.

Vokiečių prieštankinis automatiškas užtaisas nurodomas 5 brėžinyje.

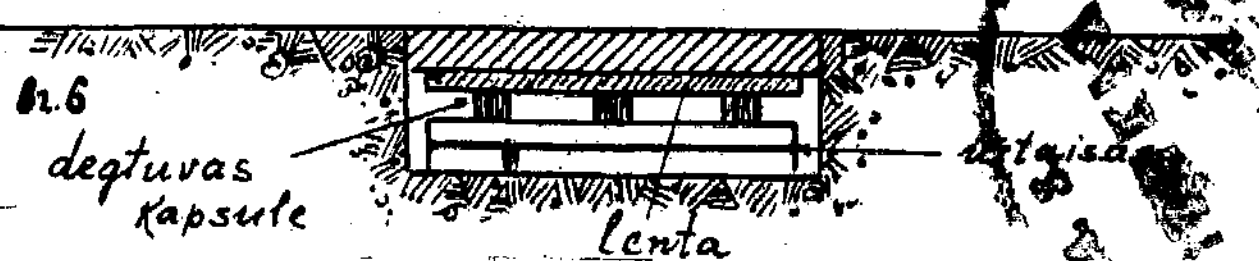

Šis užtaisas sudarytas iš metalinės dėžutės 25 cm diametro, 7 cm aukščio. Į viršutinę dėžutės dalį įsukti

trys degtuvai-kapsulės, o dėžutės vidurys pripildytas sprogstamosios medžiagos, kurios ten yra apie 2,5 kg. Degtuvas-kapsulė gali veikti spaudimu iš viršaus arba ištraukiant kaištelį, kuris prilaiko dužiklį. Pirmuoju atveju užėjus tankas spaudžia dužiklį, o antruoju — dužiklis spyruoklio stumiamas prie degtuvo sprogstamosios medžiagos, rezultate įvyksta sprogdinimas, naikinas tanką. Iš viso užtaisas su dėžute sveria 5 kg.

Kitose valstybėse prieštankiniai užtaisai maždaug panašūs į vokiečių, tik gal kiek skiriasi konstrukcijos detalėmis ir svoriu. Tokie užtaisai labai greit pastatomi į reikalingą vietą. Užtenka padaryti 12—15 cm duobutę, įdėti į ją užtaisą, apdengti iš viršaus lenta ir užmaskuoti (Br. 6). Aukštoje žolėje, krūtyje,

kai pastatymui nedaug laiko teturima, jie paliekami kartais visai žemės paviršiuje, tai yra tik išdėstomi tam tikra tvarka ir šiek tiek iš viršaus maskuojami.

Be šių automatiškų, bolševikai siūlo naudoti dar elektriškus užtaisus, kurie, užėjus tankui, būtų sprogdinami elektros pagalba. Tačiau šie užtaisai mažai

patikimi, todėl kitose Vakarų Europos valstybėse jų pritaikymas mažai tenagrinėjamas.

Dabar pažiūrėkime, kaip tie prieštankiniai užtaisai turi būti išdėstomi. Išdėstymo principas yra toks: tankas negali pereiti užtaisų lauko, nesusprogdinęs vieno kito užtaiso.

Tam tikslui didžiajam kare prieštankiniai užtaisai buvo dedami keliomis eilėmis (Br. 7). Ši išdėstymo

o o o o o o o o o o o o o o o o

o o o o o o o o o o o o o o o o

o o o o o o o o o o o o o o o o

būdą karo dalykų žinovai siūlo naudoti ir dabar. Italai prieštankinius užtaisus siūlo dėstyti šachmatų tvarka. (Br. 8). Abu būdai tolygiai geri, nes tam

o o o o o o o o o o o o o o o o

o o o o o o o o o o o o o o o o

o o o o o o o o o o o o o o o o

pačiam prieštankiniam plotui parengti reikia beveik vienodo užtaisų skaičiaus, o patikimumas vienodas.

Dedant vienokiu ar kitokiu būdu užtaisus, atstumas tarp jų turi būti 1—1,8 m, o tarp atskirų eilių 3,5—4 m. Be to, užtaisai, jėgų ir laiko ekonomijos dėliai, turi būti dedami ne ištisa eile, bet grupėmis, po 5—10 užtaisų grupėje, o atstumas tarp atskirų grupių — 7—10 m. Tokiu būdu, 100 m platumos frontui apsaugoti nuo tankų, dedant vieną eilę, prieštankinių užtaisų reikėtų apie 40 št., o dedant tris eiles — 130—150 št. Kad tankas negalėtų pereiti prieštankinį lauką, nesusprogdinęs nė vieno užtaiso, reikia dėti jų 4—5 eiles.

Dedant užtaisus, ypatingai reikia kreipti dėmesio į jų maskavimą, nes, kaip karo patyrimai rodo, dažniausiai būna pastebimas blogai maskuotas prieštankinis laukas, o ne maskuotas laukas savo tikslo nepasiekia, nes per tokį lauką tankai neina.

Norint kuo daugiausia tankams pakliudyti, prieštankinis laukas arba užtaisai turi būti labai plačiai naudojami, tai yra užtaisai turi būti dedami ne tik prieštankiniais laukais, bet turi būti statomi ir nedidelėmis atskiromis grupėmis, arba net atskirais užtaisais (po 2—3 užtaisus) tokiose vietose, kur tik galimas tanko, šarvuočio ar artilerijos vilktuvo pasirodymas. Šios vietos yra: keliai, skardžiai, krūmai, miškas ir t. t. Toks automatinis užtaisų išdėstymas labai ap sunkintų prieš slinkimą pirmyn ir galėtų daugiau tankų išvesti iš rikiuotės.

Be to, mokėjimas išnaudoti vietoves prieštankiniams užtaisams labai palengvina jų maskavimą. Jei lauke (pūdyme, nupiautoje pievoje) tenka kasti užtaisams duobutės ir vėliau maskuoti, tai apaugusioje vietovėje, kaip krūmuose, aukštoje žolėje, javų lauke, užtaisai dedami tiesiog ant žemės, pridengiant juos šiek tiek iš viršaus. Žinoma, tai dar nereikia, kad užtaisus ir reikia dėti tik krūmuose, apaugusioje pievoje ar panašiai. Prieštankinių užtaisų išdėstymas kiekvienu atveju priklausys nuo kautynių aplinkybių ir vietovės.

Baigdamas šį straipsnelį, norėčiau pabrėžti, kad patikimam prieštankiniam laukui parengti, nors ir rei-

Gerbk valstybės kalbą, 'gerbsi pats save

Nerasim nė vienos valstybės, kurios kariuomenę sudarytų vienos tautybės piliečiai. Tą kariuomenės nevienodumą sudaro tautinės mažumos.

Į Lietuvos kariuomenės dalis suvažiuoja taip pat visokių tautybių piliečių. Kiekvienam pulke rasime: žydų, rusų, vokiečių, lenkuojančių (nes tikrų lenkų pas mus visai maža) ir kt. Girtinas dalykas, kad tieji jaunuoliai tarpusavy gražiai sutaria ir pasirodo išauklėti, vieningi Lietuvos piliečiai.

Vis dėlto tenka neužmiršti, kad kariuomenėje pasitaiko ir „ožiujančių“ užsispyrėlių jaunuolių, kurie, kur tik atitrūkdami, stengiasi graibstyti lenkuojančiu (tai retenybė) ir dažniau vokiškuoju žargonu. Iš tikrųjų, tuo pasirodoma, kad mes ar nesame išauklėti, ar nemokame auklėti. Tikrumoj save tuo negalime kaltinti, bet turim būti drausmingesni.

Yra sakoma, kad kas gerbia kitą, tas tuo pačiu gerbia ir save patį. Kiti iš šalies stebintieji visada laikys tą žmogų išauklėtu ir kultūringu, kuris visur stengsis gražiai pasirodyti.

Kariai turi būti visuomet drausmingi ir išauklėti. Toks jaunuolis nevertas gero vardo, kuris nemoka arba kitų blogos valios suklaidintas nenori gerbti savo valstybinės kalbos ir kur tik nubėgdamas nuo viršininkų akių plepa kartais net nesuprantamu žargonu.

Kiekvienas pašalinis žmogus pasipiktins tokiu kariu, kuris dėvės garbingą kario uniformą ir tyčia nevertos savo valstybinės kalbos. Stebėkime kitų valstybių karius. Jei jie mokėtų ir keletą kalbų, bet visur vartoja valstybės kalbą, kurios tik valstybės garbingas kario rūbas dengia jį. O kodėl mes negalim visur ir visuomet pasirodyti pagarbos žmonėmis.

Dažniausiai toje srity nerangūs ir apsileidę pasirodo klaidiečiai jaunuoliai.

Taigi visur kariai būkime pavyzdingi ir drausmingi. Gerbkime valstybinę kalbą. Tada mes gerbsime patys save ir kiti visur mus gerbs.

J. Girenis

Kas nors žodį tarti gali,
tuoju išsirašo KARI!

kalingas gana didelis užtaisų skaičius, bet, turint galvoje, kad jie pigiai kainuoja, patogūs vartoti ir gana patikimi, jų panaudojimas plačiu mastu būsimajame kare neabejotinas, ypač tuose kautynių baruose, kur prieštankinių pabūklų skaičius bus labai aprėžtas.

Mjr. Petkūnas

Ir atostogose savo pareigą atliko

Gal jau laikas kelti, bet Juozas bijo ir sukrutėti. Sapnas minkštu aksomu spaudžia akis, ir kūnas tingiai džiaugiasi lovos šilima. Juozas instinktyviai laukia trimto, kada jis akimirksniu šoks iš lovos ir visi nakties šešėliai sudriks — išnyks. Tačiau ankstybo ryto miegas toks limpantis ir saldus.

Aštrus klyksmas perplėšia naktį ir Juozo sapną, ir išmeta jį iš lovos. Dar tamsu, bet girdėti, kaip ant sušalusio vieškelio grumstų kažin kas bėgdamas kaukši klumpėmis ir spiegdamas rėkia:

— Degam, deee-gam... gaaistras!

Juozas griebia rūbus, batus ir beveik jau už durų šaukia tėvui, kurs dar lovoje tebeknarkia:

— Kelk greičiau, sužadink namiškius...

Keliu klupdami bėga kaimynai, o klyksmas jau kitame kaimo gale. Ten pat stulpas liepsnos, dūmų ir žiežirbų. Tasai plonas balsas tebešaukia:

— Skardžius dega, Skardžius...

Juozas krūpteli ir sustoja: vėjas pučia tiesiog į veidą — į kaimo pusę! Staiga jis pakelia ranką ir griežtai surinka bėgantiems prie gaisro::

— Stokit, vyrai. Nebėkit... kaip avys. Pasiimkit ką nors gaisrui gesinti. Kas ką galit.

Vyrai sustoja, bet lyg nesupranta Juozo žodžių ir žiūri laukdami. Juozo akys žiba gaisro atspindžiais ir komanduoja toliau, nes vis vien niekas nežino, kas daryti:

— Tu, Steponkau, paimk busoką, juk turi? Taip pat Jocius. Jencius su sūnumis — po kirvį, ir Urnėžius, ir jūs, — parodė į tris vyrus. Kiti imkit kibirus, moterys — marškas...

Iš toliau vis bėga žmonės, Juozas juos sulaiko ir rikiuoja, kas kur tinkamas. Sulaiko ir kelis atsarginius. Dabar lengviau.

Kai Juozas atbėgo prie gaisro, Skardžiaus kluonas jau buvo sugriuvęs liepsnose, degė gyvenamasis namas, tvartas, Janulio kluonas buvo ką tik užsiliepsno-

jęs. Žmonės bėgiojo ir rėkė kaip pamišę, nes už Janulio sodybos ėjo eilė namų pagal vieškelį, o vėjas jau nešė kibirkštis ir mėtė į visus pašalius. Klyksmas ir sumišimas didėjo kartu su ugnimi. Degančius trobesius gesinti jau buvo nebeįmanoma. Juozas su savo vyrais pirmiausia atstūmė nuo gaisro besiblaškančią minią. Tai buvo pats sunkiausias darbas. Rodos, kažin kokia šalta banga perliejo žmones, ir jie nurimo. Dabar tarp liepsnos spragsėjimų ir dūmų sukurių skambėjo tik Juozo komanda:

— Jūs saugokit žmones... griaukit Janulio namą... lipkit ant svirno stogo... stokit prie tvarto... neškit vandenį...

Ilgą valandą kovojo žmonės su ugnimi. Ugnies ir vėjo glėbyje siautimas atrodė dar didesnis. Liepsnos grumulai vienas po kito sukuriai puolė vyrų grandines, bet dužo į milijonus kibirkščių, kurios vėjo nešamos vis smerkėsi prie šiaudinių stogų kitoje išgriauto tarpo pusėje. Tačiau čia vandeniu ir marškomis jas pribaidavo.

Tik kai rytų padangė labiau paraudo už gaisro pašvaistę, ugnis pradėjo silpnėti. Auštant, nuvargę žmonės ramiau atsiduso. Užtekanti saulė pamatė jau tik degusių krūvas ir rūkstančius juodus sienojus. Skardžiaus sodyboje paliko tik nuo karščio susproginę pamatų akmenis. Taip pat Janulio pavyko išgelbėti tik svirną. Tačiau kiti kaimo namai stovėjo sveiki. Iš daugelio kaminų jau rūko dūmai, nes moterys užkaitė pusryčius.

Ant kelio sudardėjo vežimas, kurį kaimo ūkininkai būriu apstojo. Tai Juozas skubėjo į pulką. Tik kai Juozą prarijo vieškelio užsisukimas, kaimo gyventojai, grįždami į trobas, stebėjos:

— Juk buvo toks, kaip ir visi bernai, padauža didelis. O dabar, jeigu ne jis, būtų mums visi kibirkštis nuėję. Sako, jis ten kariuomenės ugniagesiu esęs.

Jonas Vališkis

„Anbo“

Sublizgo sumirgėjo
Balti „Anbo“ sparnai,
Ir nuskrido su vėju —
Ten į erdves aukštai...

Ir štai nardo ramus
Begalinėj erdvėj!
Jau Kosmoso kelius
Išmatavo seniai!

Horizontai pilkieji
Tirpsta „Anbo“ glėbį, —
O rūkai mėlynieji
Pasilieka toli...

Ir laimingas didus
Skrenda „Anbo“ aukštai,
Jau aplenkęs visus:
„Fiat“, „Foker“ seniai!

Tai lietuvio „sūnus“,
Kurs pamilo erdves,
Ištvermingas, vikrus, —
Raižo tolių — gelmes!..

Kl. Jūraitis

Šaudykloje

Ūžia vėjo dainos,
Debesėliai ritas, —
Dangumi nueina
Vienas paskui kitą.
Taip, kaip mūsų šūviai
Tolumoj nutrinka —
Viena salvė ūžia,
Jau kita paplinta.
Šautuvą pamilom,
Tartum tie kareiviai;
Šiandien jis pragydo
Rankose moksleivių.
Priešais ilga pieva,
O toliau arimai.
Salvė — pokšt! — sugieda —
Pamiškėj nurimo.
Taikiniai žieduoti
Moja plieno kulkai.
Vėjas nudainuoja
Pagyrimą pulkui.
Šūvių šūviai pinas

Pulko kalvė

Dumtuves pučiam, žiežirbos tryška,
Ugnyje karšta geležis.
Kalvėje suodžiai, kalvėje karšta,
Bet kas mus nuo to atbaidys.

Bumt, bumt kūjais į priekalą,
Kertam mes du kariai,
Dirbama tai, kas mums reikalinga,
Žygiuojant į Vilnių sparčiai.

Ei----ei, kalvi, pulko kalvės,
Trenk į priekalą dar smarkiau.
Tegu užgirsta pavergti broliai,
Kad Vilnių Lietuva vis tik atgaus!

Os. Banga

Su vėjuota daina,
Nulekia arimais,
Pamiškę išbraido.

J. Gražulis

Kavalerija partizanų kautynėse

(žr. „Kario“ 5 nr.)

Kavalerijos partizanų rinktinės veiksmai, prieš teritorijon išbrovus

Pavykus įsiveržti, pasitaikiusias prieš kariuomenės dalis, nors ir patogų būtų iš pasalų užpulti, stengiamasi praleisti, apsilenkti, kad kuo toliau slapta galima būtų atsidurti prieš gilumoj, arčiau prie savo uždavinio tikslo. Pirmomis dienomis slinkimo greitis, paprastai, 8—10 km per valandą, arba iki 100 km per parą. Tokį atstumą nuėjusi, rinktinė daro 4—6 valandų poilsį arkliams atsikvėpti, o viršininkai tuo metu išstudijuoja vietovę. Kav. partizanų rinktinė vienoje vietoje ilgiau 4—6 valandų nepasilieka, tai pakenktų slaptumui ir pagrindinei partizanų taisyklei: „būti visur ir niekur“. Slenka tik kintamuoju greičiu. Uždavinio darbo ilgis, maždaug: iki tikslo dvi dienos, ir dvi trys dienos grįžti atgal. Taigi, iš viso 4—5 veiksmų dienos.

Žygio apsauga: dėl ypatingo slaptumo labai mažos sudėties ir artimame atstume; užtvara, stipresni patruliai ir žygio kryptis — mažo skaičiaus, nedidelės jėgos, kelių jojų. Žygio apsaugos tikslas, palyginus su normalia tvarka, neatmesti prieš dalis, kad netrukdytų judesio, bet — sąlyga: įspėti rinktinę apie gresiantį pavojų ir neįsivelti į kautynes. Pats judesys vykdomas nuo vienos uždangos, ribos ligi kitos mažomis grupėmis, skyriais, būriais ir reikiant net atskirais raitininkais. Joja, daugiausia, ne keliais, bet atstu nuo jų. Gyvenamas vietas, kaip taisyklė, aplenkia. Sunkesnėse vietose, taip pat naktį keliui rodyti imami vėdliai.

Poilsis, nakvynė: nakvynei, poilsui vieta parenkama toliau nuo kelių — vienkiemy, dvare, miške. Arkliai, prasilenkiant su bendraisiais taktikos reikalavimais, statomi ne mažomis grupėmis, bet vienoje vietoje, tik retais atsitikimais 2—3 grupėm. Niekas iš poilsio, nakvynės vietos neišleidžiamas. Poilsio (postovio) apsauga: mažos sudėties: pėsčios lauko sargybos, atskiri postai, o prieky jų — mažos sudėties žvalgymas. Netarpinei apsaugai nurodomas pavojaus signalas iš apsaugos padalinių. Kiekvienam padaliniui nurodomos kelios susirinkimo vietos ir keli pasitraukimo keliai į jas. Kadangi lauko virtuvių rinktinės neturi, tai maistas, pašaras parūpinamas vietoje; superkamas ne apylinkėj, bet vienoje vietoje — viename daikte. Tam tikslui į nakvynės vietą siunčiamas persirengęs agentas, kuris superka ir nugabena ne į ten, kur ilsėsis rinktinė, bet visai priešinga kryptimi, o iš čia jau pati rinktinė savo jėgomis atsigabena. O tos savos jėgos, tai žmonių pastotės. Bet pastotis partizanai ima be piliečių: arklius ir vežimus, grąžina per kitus piliečius, dažniausiai išvykstant, apie ką juos įspėja — arkliai tada ir tada, ten ir ten bus grąžinti. Priešingu atveju gyventojai galėtų pasipiktinti ir galėtų išduoti.

Žvalgymas ir ryšys: Žvalgymas atliekamas tik artimasis, apsauginis. Geriausia žvalgyimo priemonė: sekimas, pasiklausymas, vietos gyventojų apklausinėjimas, agentūrinis žvalgymas; aktyvus žvalgymas pasireiškia: užgrobiant pašto-telegrafo įstaigą, gaudymas ordonansų, įsijungimas į ryšio tinklus, per-

sirengus vietos drabužiais patekti į susirinkimus, spektaklius, traukinius. Pati žvalgyimo esmė yra: tiksliai sužinoti puolamojo daikto apsaugos jėgą, jo įtvirtinimo sistemą, silpniausias vietas, vidaus išdėstymą ir apsaugos budrumą.

Vienintelė ryšio priemonė — gyvo žmogaus ryšys. Visos kitos techniškos priemonės netinka. Ryšys su gretimomis rinktinėmis palaikomas iš anksto sutartose vietose, perduodant pranešimus per agentus, patikimus žmones arba atskirai paliktus, paslėptus partizanus.

Atliktų kavalerijos partizanų veiksmų kontrolę vadovybė atlieka per aviaciją. Pasirodyti savo lėktuvui labai rizikinga, nes lėktuvo nusileidimas išduoda partizanų buvimo vietą. Ryšys su aviacija vartojamas tik retais atsitikimais, kai reikia šaudmenų patiekti arba atšaukti partizanus iš veiksmų apylinkės. Bet praktiškai beveik tai neįvykdoma.

Bendrosios įvairių užpuolimų taisyklės: partizanų kautynių veiksmai labai įvairūs ir recepto nėra. Svarbiausias kav. partizanų kautynių bruožas: slaptumas, būtinas vietos žinojimas, puolimas tik iš pasalų. Maža rinktinės sudėtis ir menkesnis ginklavinimas verčia partizanus atsisakyti nuo frontinių kautynių taisyklių. Kaip taisyklė, pulti tik iš sparno, užpakalio, įviliojant prieš jėgas į nelauktus spastus. Paprastai, kavalerijos partizanų rinktinės jėga glūdi ne pasipriešinime, bet vengiant jo. Jei kitos išeities nėra, priešas įsikibo į rinktinę, tuomet greitu manevru priešas priverčiamas išsiskleisti, o po to, trumpais ir staigiais smūgiais suduodama į neatsargiai išsiskleidusias prieš dalis, idant, pasinaudojant vietos žinojimu, galima būtų pakeisti veikimo kryptis. Iš to galima padaryti išvadą, jog vienintelis būdas tokias kav. partizanų rinktinės likviduoti yra toks: visiškai jas apsupti kelis syk didesnėmis jėgomis. Bet tam tikslui reikėtų daug jėgų atitraukti iš fronto dalių, o frontui susilpnėjus, vadovybė mokės išnaudoti progą, suduodama smūgį ten, kur buvo laukiama, kada buvo nuspręsta paleisti tam tikrą skaičių kavalerijos į partizanų kautynes prieš užpakalį.

Puolant numatytą objektą, pirmasis puolimo tikslas — jo apsauga ar priedanga. Pav., puolant sandėlius, pirmiausia reikia likviduoti jo sargybą, puolant gurguoles, transportus — likviduoti jų priedangą ir t. t. Aišku, toks saugos padalinys nebus mažas, bet vistiek jokia kariuomenė neišsigalės didelėmis jėgomis aprūpinti visą fronto gilumą, nes tuo susilpnintų fronto reikalus.

Pats numatyto objekto užpuolimas vykdomas tiek dieną, tiek naktį ir įvairiais būdais: iš pasalų ugnimi ir iš pasalų be ugnies. Tatai kaskart priklauso nuo aplinkybių. Didysis karas, lenkų-bolševikų karas ir, pagaliau, rusų pilietinis karas duoda šimtus pavyzdžių partizaninių užpuolimų ir visada įvairiais būdais ir įvairiose sąlygose. Paėmus, t. y. užgrobus puolamąjį daiktą - objektą — pabėgusių likučių nepersekiojama. Paimtą grobį, jei galima — išsivesti, o jei gresia pavojus arba nenumatyta sulig uždaviniu — sunaikinti, padegti, susprogdinti ar paskandinti. Daug sunkes-

nis kavaleristui daiktas, užgrobus didelį kiekį arklių — ar tai sumobilizuotų, ar tai jaunų remonto tikslams; bet karas yra žiaurus ir dar žiauresnėmis priemonėmis vykdomas tikslui atsiekti; reikia pamiršti, kad kavaleristo širdis priklauso arkliui: arklys pagrobtas patar-naus priešui; jeigu negalima išvesti jų gyvų — visus sušaudyti, tik kad nesikankintų, nudėti vietoje.

Užgrobus ginklų sandėlius, maisto, pašaro sandėlius — padegti, susprogdinti, sugadinti, užnuodijant ar kaip kitaip.

Užgrobus pašto ar karo administracijos įstaigą — pirmiausia per laidus paskleidžiama klaidinamųjų į štabus žinių, suimami dokumentai ir tik paskiausiai, išvykstant — sunaikinami telefono-telegrafo aparatai, tinklas. Kad tai pavyktų, rinktinės sudėty turi būti daug visokių specialistų ir būtinai, jei ir nevisi, tai bent daugumas turi mokėti priešo vietos kalbą.

Pilietinis karas, baigiant reikia paminėti, davė progos kavalerijai pasireikšti ir sukilimus rengiant. Jei į tokį nerimo apimtą rajoną, jaučiant gyventojų palankumą, nusiųsti kelias partizanų rinktines, tai priešas bus priverstas ne tik sutraukti vietinę apsaugą, bet ir atitraukti tam tikrą skaičių iš fronto dalių. O šis reiškinys suteiks vadovybei progos padaryti tinkamų išvadų.

Išvados

Kaip matėme, kitos kariuomenės ginklų rūšys — pėstininkai automobiliuose, dviratininkai, artilerija, net iš dalies aviacija — to atlikti negali dėl savo ypatybių. Pėstininkai tokius partizaninius užpuolimus galėtų daryti, bet dėl savo lėto judesio greit bus surasti, negalės staiga atitrūkti, bus apsupti ir sunaikinti. Tiesa, motorizuoti pėstininkai savo greitį žymiai išplėstų, bet tik keliais ir su dideliu motoro ūžesiu: kelią greit užtvers, sudarys kliūčių, sulaikys ir sunaikins. Aviacija tokius naikinimus prieš užpakalį atlikti gali, bet nevisuomet pajėgs veikti: oras, lietus, sniegas, pūga gali neleisti aviacijai pakilti ir tuo pat reikiama uždaviniai nebus atlikti. Kavalerija, savo judrumo ir lankstumo dėka, daugiausia tokiems uždaviniams įvykdyti tinka.

Tiesa, yra nuomonių, kad reikiamu momentu partizanų kautynėms kavalerijos gali neužtekti, o mažos rinktinės nieko nepadėsia. Nuomonė ne visiškai teisinga. Paskutiniųjų metų karo patyrimai, tiek kaimynų, tiek mūsų, rodo, kad nelauktas smūgis į gyvo organizmo mazgą, prieš gilumoje, sukelia ne tik paniką, bet tuo pat priverčia atitraukti kelis syk didesnių jėgų, kol pasiseka apsiginti nuo tų, visą šalį ant kojų sukėlusių, smulkių, bet judrių kavalerijos partizanų rinktinių.

Lenkų valstybės viršininko maršalo Pilsudskio žodžiai, kai 1920 m. Budionnyj su raudonųjų kavalerija prasiveržė Lenkijos gilumon, tebėra įsidėmėtini: „Daugiausia šie įvykiai atsiliepė ne fronte, bet jo užpakaly. Panika pasireiškė net tose apylinkėse, kurios toliau kaip 100 km užpakaly, o kai kada net aukštuose štabuose. Panika vis plito, didėjo, pakirsdama darbo sąlygas net administracijos aparatų. Juose buvo pastebimas nepasitikėjimas net kita diena. Drauge su nepamatuotais apkaltinimais būdavo didžiausios baimės ir pavojaus momentų. Naujas kautynių ginklas, kurį vartoja Budionnyj kavalerija, išugdė kažkokią legendą, nenugalimos jėgos prasmę. Aš visa tai jau-

Su savo kovos draugu

Patulio foto

čiau. Ir galima sakyti, kad kuo toliau nuo fronto, tuo labiau darėsi nenugalimas šis hipnozės. Tuo būdu, pradėjo organizuotis daug pavojingesnis man priešas — vidaus frontas.“

Kav. kpt. B. Grigas

PRIEŠLĖKTUVINĖ APSAUGOS PARODA

Vokietijos priešlėktuvinės apsaugos sąjungos (Reichsluftschutzverband) surengė Berlyne labai įdomią ir pamokomą parodą. Parodoje išstatyta daugybė įvairių dujokaukių ir kitų apsaugos priemonių. Statistikos lentelės rodo, kad per didįjį karą nuostoliai nuo priešų puolimų iš oro juo toliau juo labiauėjo mažyn. 1914 m. į vokiečių miestus buvo numesta 66 bombos. Nuo jų žuvo 100 žmonių. O 1918 m., kai priešų lėktuvai žymiai dažniau bombarduodavo miestus, nuo lėktuvų bombų žuvo tik 18 asm. Tai rodo, jog gerai sutvarkyta priešlėktuvinė apsauga nėra tuščias ir nenaudingas propagandos dalykas. Parodyta įvairių slėptuvių ir bombų.

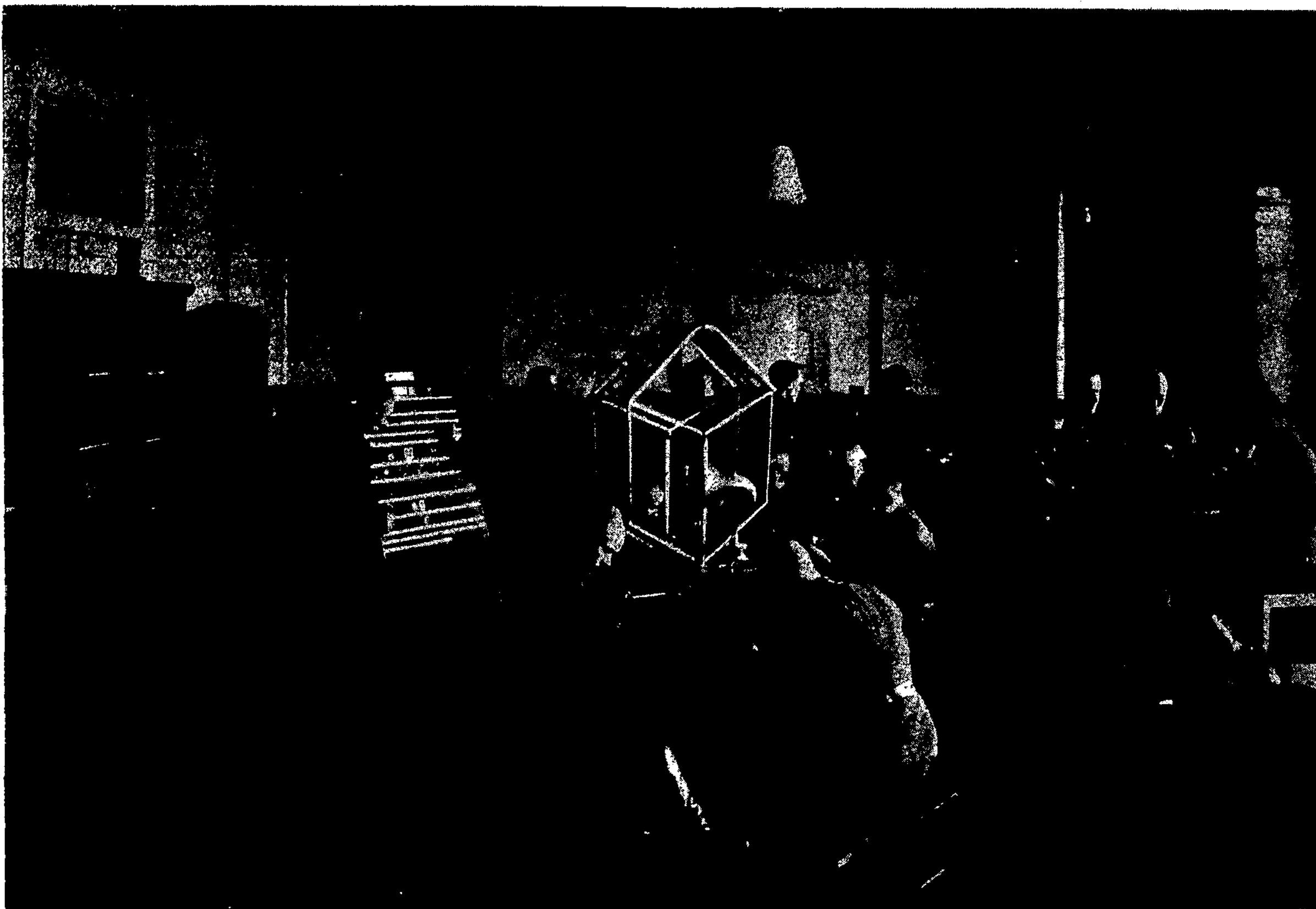
Reikia tikėtis, kad tokią parodą surengs Kaune ir mūsų L.A.K. Ji turėtų didelį pasisekimą. Vėliau būtų galima pakartoti parodą ir kituose Lietuvos miestuose.

ŠKOTIJOS KARIAMS GRAŽINTI BŪGNAI

Generolas Hamiltonas, buvęs anglų kariuomenės Dardaneliuose vadas, atvyko į Berlyną ir buvo priimtas prezidento Hindenburgo. Senas feldmaršalas anglų generolui įteikė antro Škotijos šaulių bataliono būgnus, kuriuos šauliai per karą 1914 m. buvo palikę ties Ostende (Belgijoje).

Būgnai buvo laikomi Berlyno karo muziejuje. Anglų karo valdžios atstovai kreipėsi į Hindenburgą, prašydami, kad šie būgnai būtų gražinti Škotijos šauliams. Vokietijos prezidentas šį prašymą patenkino.

K. U.

Karo mokyklos radio klasė pamokų metu

Šulco foto

Pratimuose su lauko radio stotim

Kareivinėse judėjimas. Skamba raišiojami prie kuprinių katiliukai, suskamba ir šalmai nuo lentynų nukelti. Visi rengiasi, skuba. Mat, šandie anksti išvyksta į pratimus. Todėl ir juda visi. Nė vienas nenori būti paskutinis. Kiekvienas stengiasi tinkamai susitvarkyti, kad negautų viršininkų pastabų.

Prabėgo kelios minutės ir lauko radio stoties komanda išsirikiavo. Gavę laisvai, visi juokauja. Vienas juokėsi iš draugo, kad jo sumuštinė (būterbrodas) užšalsianti duonmaišy, kitas įsako savo kaimynui ausis palikti kareivinėse, nes galinčios atšalti, ir t. t. Dar daugiau būtų juokų krėtę, jei nebūtų pasigirdę griežtų komandos žodžių:

— Rrraa-miai!! Pagarba kairėn!

Stoties viršininkas — karininkas pasisveikina, pasiteirauja ar viskas tvarkoje, ir komanda nutraukė paskui radio stotį gatvės link.

Šandie bus dideli pratimai. Toli reikės žygiuoti, gal net pavargti. Bet visi patenkinti, kad galės po laukus pabraidyti. Gal teks kur susitikti su sodžiaus mergužele, kas žino. Vis dėlto pratimuose įdomiau negu klasėje. E, nusibosta tasai vienodas klasės darbas, tupėjimas. . . Kas kita pratimuose — laisvuose laukuose pakvėpuot!

Arkliai skelia pasagomis plentą, traukdami stotį. Važiuojantieji į turgų žmonės spėja, ką čia veža. Vyrai, traukdami pypkęs, sako, kad čia patranka, o moterys tvirtina, kad virtuvė. Bet komanda neklauso tų kalbų. Ji skuba atlikti savo uždavinį. Vadas dažnai pasižiūri į planšetę ir laikrodį.

Stoties viršininkas pasuko iš vieškelio vienos sodybos link ir davė ženklą radio stočiai paskum važiuoti. Komanda tuojaus prišoko radio stotį iš šonų prilaikyti, kad per duobėtą kelią važiuojant neapvirstų. Ženklas stoti ir komanduojuantieji žodžiai:

— Stotį prirenk!!

Komandos numeriai prišoko prie stoties savo darbą dirbti. Visi skuba, dirba. Iš šalies žiūrinčiam atrodo radio stoties pastatymo darbas labai painus, bet radistams dirbant labai sklandžiai eina, nes visi savo pareigose įgudę. Po kelių minučių pasigirsta antroji komanda:

— Stiebas aukštyn!!

Ir stiebas, svyruodamas savo stikline „galva“, kyla aukštyn ir aukštyn, kol pagaliau nurimsta ir tarsi didžiudamasis „žvalgosi“ aplink. Įtvirtinama atitraukos ir trečioji komanda:

— Antenas tempk!!

Nepraėjus nei tuzinui minučių, radio stotis pastatyta. Motoristas dar bando motoro veikimą, o radistas reguliuoja siųstuvą. Kaip gražiai atrodo. Prie sodo, prie seno topolio kyša aukštas stiebas ir, lyg skėčio rėmai, šeši antenos spinduliai, virpą saulės šviesoje.

Tylintis žiemos rytas. Ryto tylą ardo piktas šuo, pririštas prie svirno, ir varna, krankianti senam aukštam topoly. Transmisijos ryšiui radio emisija uždrausta vartoti iki 9 v. 15 min. Todėl tyli ir motoras — neburzgia. Tik iš ausinių plaukia kažin kokios radio

Redde quod debes

Š. m. „Kario“ 3 nr. buvo įdėtas Vytauto Didžiojo komiteto pranešimas „Pirmasis posėdis Vytauto Didžiojo muziejuje“. Be kitko, šiame pranešime sakoma, kad sausio 12 d. posėdyje visuotiniam susirinkimui buvęs patiektas Vytauto Didžiojo muziejaus įstatymo projektas, pagal kurį esą numatoma įsteigti vieną muziejų, sujungiant karo muziejų, Čiurlionies galeriją ir Kauno miesto muziejų. Šis muziejus būsiąs švietimo ministerijos valdžioje.

Vadinasi, jeigu šis projektas bus priimtas, tai karo muziejaus jau nebeturėsime, o pasiliks tik tam tikras Vytauto Didžiojo muziejaus karo skyrius. Kuo remdamiesi projekto autoriai taip lengva širdimi nori panaikinti karo muziejų, neaišku. Jie savo argumentų viešai dar nepaskelbė. O spėlioti, kurie jų argumentai, nė neverta. Čia pravartu tik prisiminti karo muziejaus reikšmę.

Kaip žinome, karo muziejaus kūrėjas ir jo nenuilstamas tvarkytojas yra generolas Nagevičius. Jis 1921 m. buv. rusų kazokų pulko jojykoje (manieže), kuri pirma stovėjo labai baurioje purvinoje aikštėje, ėmė kurti karo muziejų. Dirbdamas su didele meile, atsidėjimu ir pasiryžimu, šią nejaukią būstinę ir purviną aikštę pavertė malonia ir mėgiama vieta. Jo raginami kariai taip pat su dideliu noru, kiek galėdami, prisidėjo prie šio kilnaus darbo. Tarytum skruzdėlės, rinko ir gabeno į šį muziejų eksponatus. Kiekviena kariuomenės dalis ir kai kurios kariuomenės įstaigos įsitaisė savo skyrius. Čia jos pasikabino savo vadų ir karžygių paveikslus ir pasidėjo daiktus, kurie yra susiję su jų žygiais per nepriklausomybės karus.

O ten, kur neseniai tyvuliavo purvynas, dabar gražiausias Lietuvos gėlynas ir išorinis karo muziejaus skyrius, paprastai, karo muziejaus sodeliu vadinamas. Čia tarp rožių, tujų ir įvairių gėlių stovi tautos didvyrių paminklai, patrankos ir kiti daiktai, o tarp senoviškų lietuviškųjų kryžių — kuklus iš paprastų lauko

akmenų padarytas paminklas žuvusiems dėl Lietuvos nepriklausomybės. Kiekvieną vakarą temstant, čia gyvieji karo muziejaus eksponatai, karo invalidai, nepriklausomybės karų dalyviai, pagerbia žuvusius kautynių laukuose Lietuvos kovotojus. Kai užsidega aukuras ir ima iš jo kilti dūmai, tai daugelio žiūrovų akyse pasirodo ašaros. Tada kiekvienam suprantami aukure iškaltieji žodžiai: „Redde quod debes“ (atiduok, ką privalai).

Karo muziejus tapo mėgiamiausia vieta. Jį gausiai lanko tiek kariai, tiek nekariai, tiek seni, tiek jauni. Visiems jis įdomus, visiems jis brangus. Jį organizuotai lanko Kauno įgulos kareiviai, kai tik pradeda karo tarnybą ir kai ją baigia. Atvyksta kareiviai ir iš kitų įgulų.

Nė viena ekskursija, kuri tik atvyksta į Kauną, neaplenkia karo muziejaus. Ir šis muziejus ekskursininkams padaro didžiausio įspūdžio.

Pereitų metų vasarą Kauną aplankė daug Klaipėdos krašto mokyklų ekskursijų. Daugumas ekskursininkų buvo suvokietėjusių lietuvių vaikai, išauklėti vokiečių dvasioje ir jau visai nutolę nuo savo tautos. Tačiau ir jiems karo muziejus daugiausia patiko. O daugelis jų per žuvusiųjų pagerbimo apeigas net apsi-
verkdavo.

Vienas Klaipėdos mokytojas, tikras vokiečių, bet labai padorus ir kultūringas žmogus, apžiūrėjęs karo muziejų pasakė, kad jis esąs matęs daug ir didelių gražių muziejų, bet nė vienas nesąs padaręs jam tokio įspūdžio, kaip šis kuklusis muziejus. Čia jis pamatęs, kas buvo Lietuva, kas ji yra ir ko ji siekia. Ir jis, be-
rods, nemelavo.

Apskritai, Karo muziejus — populiariausias Lietuvos muziejus. Labai dažnai Kauno gatvėse kreipiasi į praeivius kaimiečiai, klausdami, kur Karo muziejus. Kad klausinėtų kitų muziejų, neteko girdėti.

stoties muzikos garsai, plaukia ir skęsta snieguotam sode.

— Du telegrafistai Almonaitis ir Gavelis prie stoties budėti, Merūnas prie apsaugos, — įsako būrininkas, — o visi užsimaskuoti!

Atliekami radistai išsislapstė sodyboj laukdami įsakymų.

Likę budėti radistai rengiasi dirbti. Nustatinėjo siunčiamąją bangą, užrašinėjo pašaukinius, tvarkė žurnalus ir radiogramas, kurias netrukus reikės perduoti. Telefonai ant ausų tyli ir retkarčiais pasimaišo klausomąją bangą siunčiamas svetimosios stoties telegrafas. Kažin kur vyksta tariamosios kautynės. Šaltis gnaibo nosį.

9 v. 15 min. darbo pradžia. Reikia perduoti divizijos štabui radiogramą apie kautynių eigą. Radistas pasirengęs dirbti, dar kartą meta į siųstuvą patikrinamąją žvilgsnį ar tinkamai sutvarkytas, ir sušunka motoristui:

— Motoras!

Motoras suparpsi ir siųstuvo dvi lempos — lygintuvus ir generatorius pradeda šviesti. Voltmetrai dar nerodo reikalingos įtampos, todėl radistas vėl įsako motoristui:

— Daugiau apsisukimų!

Voltmetrai rodo reikalaujamą įtampą ir radistas spaudžia manipuliatorių patikrinti ar yra antenoje srovės. Ampermetras gerai rodo — reiškia — siųstuvą tvarkoj. Radistas pasideda prieš akis reikalingą siųsti radiogramą ir pradeda šaukti divizijos radio stotį. Pašaukęs stotį ir pasiūlęs radiogramą, sušunka motoristui:

Nutyla motoras ir ausinėse girdėtis atsakymas. Reiškia, stotis suprato ir galima perduoti radiogramą. Vėl burzgia motoras, ir vėl siųstuvą virpina eterį, ir vėl elektromagnetinės bangos plinta ir glosto sniego garbanomis pasipuošusius medžius ir trobų stogus...

Kautynės sėkmingai vyksta, priešininkas traukiasi. Gaunama radiograma užimti naujas pozicijas, įrengti naują vadovietę.

Vėl skamba įsakymai: „stiebas žemyn“, „stotį žygiui parenk“! Vėl visa komanda skuba paskui stotį tamsaus miško link, kur senų eglių prieglobsty įrengs naują vadovietę, kur iš eilės reikės kitiems radistams budėti.

Ech! kaip įvairus ir įdomus lauko pratimų darbas tarp baltuojančių laukų, prie snieguotų miškų...

VI. Ulčinskas

Žodis skyrininkams

Skyrininkas, kaip sako V. T. st., yra betarpiškas savo skyriaus kareivių viršininkas. Jam pavedama visas skyrius mokyti ir auklėti. Savo pareigoms gerai atlikti, reik turėti visus reikalingus privalumus. Skyrininkas turi būti, kaip mums nusako V. T. statutas, pavyzdingas, teisingas, ramus, kur reikia griežtas, mandagus ir gerai žinąs savo pareigas. Be to, turi būti valdiniam pavyzdžiu ir tėvu.

Atsiminkite, skyrininkai, kad jūs esat irgi atsakingi prieš aukštesnius viršininkus ir prieš tautą bei valstybę. Jūs turit mokėti juos mokyti, turit mokėti iš jų reikalauti, būti patarėjais.

Sakoma, kad viršininkas turi būti pavyzdys valdiniam. Paimkite patys save, ar jūs nestebit savo viršininkų elgesiu, kaip jie elgiasi, kokio jie būdo: pikti ar geri, darbštūs ar ne, ir t. t. Jeigu jūs patys blogai elgsitės, kareiviai paims iš jūsų pavyzdį ir bus dar blogesni. Jeigu jie matys, kad jūs neteisingai elgiatės, be reikalo barat, varginat nepagrįstais reikalavimais, neteisingai skiriat į darbus ir t. t., tai jie bus nepatenkinti. Murmės prieš tokį skyrininką, skūsis ir t. t. Jeigu kareivis skundžiasi ir skundas yra pagrįstas, tai toksai viršininkas blogas. Jau jis nebe pavyzdys savo valdiniam. Jei skyrininkas praleis valdinių nusikaltimus nereaguodamas, tai jiems patiks, bet už tai pats nusikals. Jeigu skyrininkas nutyli kareivio blogus darbus ir jo nesudraudžia, tai jis ne tik nėra tikras viršininkas, bet dar žemesnis už savo valdinį. Jei valdinys dirba blogą darbą, tai gal jis nesupranta, nežino, bet viršininkui blogų elgesių nežinoti visai nedera.

Reik žinoti, kad kiekvienas žmogus turi gerų ir blogų pusių. Jei ką pastebėjai, žinok tik pats. Žinoma, jei pastebėsi, kad kas nors yra linkęs svetimus daiktus savintis, arba gali pakenkti šiaip kuo nors kitiems, tai tokių nereik slėpti. Pamatęs blogai darant, kaip statutas sako, pranešk ir nepraleisk nė vieno nusizengimo. To reik griežtai laikytis. Jeigu valdinys

Taigi visiškai suprantama, kodėl pasklydę gandai apie karo muziejaus panaikinimą karių tarpe, o iš dalies ir visuomenėje, iššaukė susirūpinimą ir nepasitenkinimą. Kariams norima atimti tai, kas jų buvo ir yra. Vytauto Didžiojo muziejaus karo skyrius nebegalėtų atstoti dabartinio karo muziejaus, nes tas skyrius, civilių vadovaujamas, nebetobulėtų, nebesuprastų karių dvasios, nebesugebėtų kartu su gyvenimu žengti pirmyn. Jautresnioji visuomenė taip pat susirūpinusi karo muziejaus likimu. Neteko girdėti nė vieno žmogaus, kuris pritartų karo muziejaus panaikinimui arba jo supilietinimui.

Visi, su kuo tik tenka Karo muziejaus reikalu kalbėtis, tvirtina, kad Karo muziejus turi likti savarankiškas, pačių karių tvarkomas ir valdomas, ir pageidauja, kad jis ir toliau sėkmingai dirbtų tėvynės mės skiepijimo ir tautos auklėjimo darbą.

Todėl reikia manyti, kad sakytasis įstatymo projektas bus perdirbtas ta prasme, kad Karo muziejus pasiliktu tuo, kuo jis iš tikrųjų yra, arba geriausia, kad jo visiškai neliestu. To reikalauja teisingumas. Redde quod debes!

likę kartą nenubaustas, kitą kartą jis bus drąsesnis nusikalsti.

Reikia gerai žinoti savo pareigas ir sąžiningai jas eiti. Žinių dalį suteikia skyrininkui mokomoji kuopa, bet tai dar neviskas. Tai tik duota bendri rėmai, kuriuos reikia pačiam užpildyti. Savo žinias reikia nuolat gilinti, nuolat stengtis kuo daugiau jų įsigyti. Čia ateina į pagalbą karo statutai, „Karys“ ir t. t. Atidžiai sekti ką karininkai aiškina ir patiems nuolat praktikuotis.

Dauguma mėgsta pasimuliuoti. Žiūri, jei karininkas mato, tai jis aiškina, dirba ir stengiasi, bet jei tasai nuėjo, tai baigta. Sukomandavo „laisvai“, pasitaisyk“ ir viskas. Žinoma, tuo būdu pagarbos nepelnysi. Čia darysi dvigubą žalą: mokysi savo valdinius nesąžiningai atlikti savo pareigas ir jų tinkamai neišmokysi.

Nesakau, kad visą laiką reikia varginti. Tuo irgi nieko nepasieksi. Reik dirbti tiek, kiek reikalinga. Jeigu pavargo, leisk pailsėti tiek, kiek reikia. Iš per daug užvarginto kareivio maža tėra naudos. Reikia dirbti sąžiningai, su saiku ir stengtis gerai išmokyti kareivį. Jeigu pareigas gerai žinosi, sąžiningai jas eisi, tavo gerbs valdiniai. Tu įgysi pasitikėjimą, nes žinos, kad visa tai, ką tu sakai, yra teisybė. Tuo atveju ir karo metu valdiniai bus prie viršininko prisirišę ir vykdys kiekvieną jo reikalavimą.

Tas pats V. T. statutas sako, kad kiekvienas viršininkas turi tėviškai rūpintis savo valdiniais. Jis nėra valdinio tėvas, bet jis yra viršininkas. Jis atsaoko už valdinį. Čia jo pareiga rūpintis dvasiniu bei materialiniu valdinio gyvenimu. Senaisiais kareiviais gal nepriseina daug rūpintis, bet jaunaisiais dažnai. Jaunas kareivis reikalauja beveik tokios pat globos, kaip ir mažas vaikas. Jam viskas svetima, neaišku. Ką darys — viskas blogai, viskas netaip. Čia skyrininko darbas rūpintis juo, jį iš pat pirmųjų dienų mokyti ir kariškai auklėti, nes sakoma: „lenk medį, kol jaunas“. Jis dar nežino tosios tvarkos.

Dažnai pasitaiko, kad jaunas kareivis, patekęs į kariuomenę, pirmomis dienomis nusimena. Jam nieks nemela. Kareivinės tampa kalėjimu. Tuo metu reikia kreipti ypatingas dėmesys į jaunos kareivius. Nusiminusius beveik visada pažinsi. Reik su jais pasikalbėti, paaiškinti tarnavimo tikslą, naudą ir t. t. Sustiprinti jo moralę. Reikia rūpintis ir materialiais savo valdinio reikalais. Žiūrėti, kad niekas jo neskriaustų, nebūtų nudrįskęs ir t. t.

Skyrininkas kiekvienu momentu turi žinoti savo kareivių būseną. Jis turi pasirūpinti, kad valdinys visada būtų tvarkingas. Netvarkingus bausti arba pranešti aukštesniam viršininkui.

Be to, reikia žiūrėti, kad neatsirastų skyrių „ilgarankių“ ir įvairiausios rūšies šnipų. Į kariuomenę patenka įvairiausio elemento. Iš jų visokių gali būti. Ypatingai įvairius šnipinėjimus reik be paliovos stebėti. Nereik žiūrėti į asmenį tik iš paviršiaus. Dažnai visi šnipai yra gana ramūs, gudrūs, atrodo lyg nekalti avinėliai. Į šį dalyką dėmesį reik kreipti per visą tarnybos laiką.

Aplamai, skyrininkas yra irgi svarbus kareivių viršininkas. Jis, jei tinkamas, gali turėti daug įtakos kareiviams. Jo pareigos yra sunkios ir atsakingos, užtat jis turi joms visai rimtai ruoštis. Tarnyba neilga.

J. It. Nedzinskas

Žirgo meilė

1918 m. pradžioje, žiemą, kada vokiečių okupacinė valdžia Lietuvoje aršiausiai siautė, nesitenkino ji tuo, kad buvo apkrovusi ūkininkus didžiausiomis rekvizicijomis ir pabaudomis, kad šimtai lietuvių buvo ištremti į Vokietiją ir ten badu marinami. Iš ūkininkų baigė atimti viską, ką tik geresnio užtikdavo: ar tai rūbą, ar gyvulį ir t. t. Iš daugelio ūkininkų jau buvo atimta paskutinė karvutė arba arklys. Nemažai buvo vietų, kur dviem ūkininkams tebuvo vienas arklys. Juo ūkininkai pakaitomis po dieną dirbdavo. Tada okupacinės valdžios išleistas įsakymas rekvizuoti visus arklius, kelyje sutiktus, kurie atrodys kiek geresni. Vokiečių karo valdžiai labai trūko arklių, o šiaip per paskelbtas arklių mobilizacijas, kada ūkininkams būdavo įsakoma suvesti visus arklius, niekas neklausydavo; ūkininkai jau buvo išgudrėję. Tiesa, arklių suvesdavo kiek sąrašuose būdavo pažymėta, bet jie netikdavo. Kas turėdavo geresnį arklį, jį slėpdavo, o jo vietoje atvesdavo iš kito valščiaus, kur tą dieną nebūdavo mobilizuojami arkliai. Pasiskolindavo tokį kuiną, kuris jau ir vokiečiams nebetikdavo.

Paskelbę tokią žiaurią mobilizaciją, vokiečiai tikėjosi išrankioti visus geresnius arklius. Jų žandarai pasipylė važinėti po kaimus, ieškodami ir atiminėdami arklius.

Užgirių kaimo jaunas vaikiną Antanas Dirse turėjo užsiauginęs gražų bėrį. Ilgai jam sekėsi nuo žandarų išslapstyti. Daug kartų žiemos metu tekdavo su tuo arkliu nakvoti miške, daržinėse arba pas pažįstamą eigulį miško gilumoje.

Kovo mėn. vieną naktį jis raitas grįžo namon, nesitikėdamas nieko blogo. Išjojus iš miško ir baigus prajoti krūmus, lyg iš žemių išlindęs šmėkstelėjo prieš jį kažin kas važiuotas.

— Halt! — pasigirdo vokiškas balsas, ir iš važe-

lio išsirangė storas vokiečių, jų valsčiaus žandaras. Antanas, tamsoje pastebėjęs šalia vokiečio įstatytą rogėse šautuvą, nors ir nenoromis sustojo. Vokiečių pašvietė elektros lempučių į raitelį ir arklį. — O, geras arklys! — kalbėjo džiaugdamasis žandaras, sutikęs tokį laimikį. — Lipk tuojau nuo arklio, nes arklys yra rekvizuotas. Vesk tuojau arklį paskui mane į miestelį. Neapsakomai gaila ir griaudū pasidarė Antanui, pamačius, kad priseis netekti taip mylimo žirgo. Gal dar ir pačiam į kalėjimą patekti reikės už slėpimą. Jis gerai žinojo, kad jokie atsiprašėjimai nepadės, tik drąsa ir sumanymas. Todėl pasiryžo nors ir iš paties velnio nagų arklį atsiimti.

— Tavo vardas, pavardė? Iš kur esi? — klausinėjo žandaras ir išsiėmė užrašų knygutę. — Mano vardas Kazys — sakė priešais žandarą stovėdamas Antanas, kairiąją ranką laikydamas arklį. Taip besikalbant, staiga Antanas dešiniąją ranką smarkiai smogė storuliui žandarui į pasmakrę. Žandaras nė neaiktelėjęs sudribo žemėn, iš jo nosies smarkiai paplūdo kraujos, o nuo galvos nudribo šalmas.

Žaibo greitumu užsėdęs bėrį, Antanas suragino jį ir nudūmė atgal į mišką. Negreitai žandaras atsipeikėjo. Jis buvo baisiausiai įtužęs. Jeigu būtų pagavęs Antaną, tai šis būtų sunkiausiai nukentėjęs, tik Antano laimė, kad vokiečių jo nepažinojo ir net nežinojo iš kokio kaimo. Nors paskui ir tardė, klausinėjo seniūnų, bet vis tiek nieko nepesė, nes vokiečių visiems buvo iki gyvo kaulo įgrisęs.

Paskui Antanas labai saugojosi, kad tik su tuo žandaru netektų susitikti.

Netrukus, vokiečių galybei susilpnėjus, ir jų valdžia Lietuvoje ėmė darytis nebe taip griežta, kol pagaliau jų galia visai sumenkėjo.

Pradėjus Lietuvos kariuomenei kurtis, neatsiliko ir Antanas. Jis pasibalnojęs savo bėrį, dėl kurio turėjo tiek vargo ir pavojų pritirti, išjojo į Kėdainius, į savanorių eiles.

ats.

Lietuvos nepriklausomybės 16 m. sukaktuvių minėjimo programa

Vasario 16 d. visoje Lietuvoje bus minimos Lietuvos nepriklausomybės 16 metų sukaktuvės. Vyriausybės pritarimu šaulių Sąjungos štabas siūlo šią šventės programą:

1) Ligi 7 val. visi namai, įstaigų ir organizacijų būstinės papuošiamos tautinėmis vėliavomis. Balkonuose, vitrinose ir languose išstatoma Vyties ženklas, Tautos Vado Respublikos Prezidento ir Dr. Basanavičiaus portretai.

2) 8 val. iškilmingai pakeliama ant stiebo tautinė vėliava. Vėliavos pakėlimas ir jos nuleidimas atliekamas su visomis apeigomis, kuriose organizuotai dalyvauja šauliai ir kitos vietos organizacijos.

3) 10—12 val. visose bažnyčiose ir maldų namuose iškilmingos pamaldos.

4) Po pamaldų organizuota eiseną vyksta į kapus arba prie nepriklausomybės paminklo, kur pagerbiami žuvę ir mirę dėl Lietuvos nepriklausomybės kariai ir šauliai bei veikėjai.

Čia iš anksto numatytas asmuo pasako kalbą, orkestras groja gedulo maršą arba chorai gieda „Kritusiems kariams“.

5) Po apeigų kapuose bei prie nepriklausomybės paminklo, salėse vyksta iškilmingi posėdžiai ir paskaitos. Siūloma šios paskaitų temos: Respublikos Prezidento kalbos, paskelbtos 1933 m. „Trimito“ ir „Kario“ 51—52 nr. nr., atskirų minčių aiškinimas, Dr. Basanavičiaus, Dr. Kudirkos ir kitų veikėjų gyvenimas ir jų darbai, tautinės vienybės ir tautiškos savigarbos reikalai ir t. t.

Iškilmingas posėdis baigiamas Tautos himnu.

6) 16 val. iškilmingai nuleidžiamos tautinės vėliavos.

7) Vakare šaulių namuose arba kitose salėse rengiamos aukščiau minėtomis temomis paskaitos, kurias galima pavairinti deklamacijomis ir gyvais paveikslais.

Pastaba: Kadangi š. m. vasario 16 d. sutampa su gavėnios pirmos savaitės dienomis, tai ne tik pasilinksminimai, bet ir koncertai negali būti rengiami. Kineamatografuose gali būti rodomos tik dvasiško turinio filmos.

8) Taupumo sumetimais iliuminacijų siūloma nedaryti.

9) Visas šventės iškilmes rengia šaulių vadovybės, susitarusios su kitų organizacijų vadovybėmis. Pageidaujama, kad visos įstaigos, mokyklos ir organizacijos tą dieną savo būstinėse surengtų šventės paminėjimą — paskaitas.

Šventės iškilmės Kaune.

10 val. 30 min. Iškilmingos pamaldos Bazilikoje transliuojamos per radio ir tuo pat metu pamaldos ir kitose bažnyčiose.

16 val. 30 min. Žuvusių dėl Lietuvos nepriklausomybės karių pagerbimo ir vėliavos nuleidimo apeigos Karo Muziejuje. Čia kalbės teisingumo ministeris Žilinskas. Iškilmės transliuojamos per radio. Iškilmėse Karo Muziejuje kviečiama organizuotai su vėliavomis dalyvauti įstaigos, organizacijos ir studentų korporacijos. Apie dalyvavimą, nurodant žmonių skaičių, prašoma ligi vasario 13 d. 14 val. raštu arba darbo laiku telef. pranešti šaulių Sąjungos štabui (telef. 234 nr.).

Šaulių būriai ir kitos organizacijos savo salėse rengia iškilmingus posėdžius ir paskaitas.

Kauno namų savininkai ir įstaigų būstinių viršininkai kviečiami pasirūpinti, kad iškeltos tautinės vėliavos 17 val. būtų nuimtos.

Kariškosios moksleivių dvasios ugdymas

Šių metų „Kario“ Nr. 2 A. Girenis straipsniu: „Kurkime kariškąją literatūrą“ palietė aktualų mūsų besimokančio jaunimo reikalą. Iš tiesų, kariškosios literatūros mokyklų bibliotekos kaip ir neturi. Šis reikalas iš dalies pamirštas. Taip, kad be literatūros, kariškojo rengimo pamokos dvasiniu atžvilgiu nukentčia. Išvada viena: kariškosios literatūros kūrimo ir josios rinkimo reikalas neatidėliotinas. „Karys“, turėdamas plačius užsimojimus, pirmoj eilėj prūsina karius, o paskui jau besimokantį ir nesimokantį Lietuvos jaunimą. Šiame darbe „Karys“ visus uždavinius ir tikslus kuo puikiausiai atlieka. Tik čia reiktų kiek sustoti prie „Kario“ vispusiško panaudojimo aukščiau minėtiems tikslams. Sakysim, nevisose mokyklose gale metų yra sudaromi „Kario“ komplektai ir įrašami į viršelius. Šį reikalą patogiausia tvarkyti mokyklų bibliotekų vedėjam. Įraštas „Kario“ komplektas jau nebėra savaitinis Lietuvos kariuomenės laikraštis, bet rimta, storulė kariško turinio knyga, nelyginant, enciklopedija. Čia kiekvienas jaunuolis, vartydamas, ras visa, kas jam reikalinga, kas jam įdomu ir mėgiama. Šiandie kariškosios dailiosios literatūros paskirom knygom visai maža.

Čia noriu parekomenduoti kelioliką kariškojo turinio veikalų pasiskaitymui ir šiaip susipažinimui su mūsų kariuomenės gyvenimu, darbais bei paskirų kariuomenės dalių veikimu.

Dailioji literatūra: Birontas — „Bermontininkams Lietuvą užpuolus“, Andriukaitis — „Kovų aidai“, „Audra Žemaičiuos“, Babickas — „Vakar“, Urbonas — „Kariūno atsiminimai“ I ir II d., Vienuolis — „Kryžkeliai“ (VI tomas), „Iš bolševikų gadynės Vilniuje“. Beržas — „Per kovą į laisvę“, Melis — „Iš neužmirštos praeities“. Čiurlionienė „Laiškai kareiviams“ ir kit.

Taip pat kariškai besirengiantiems moksleiviams pravers susipažinti ir su kariškomis istorinio, mokslinio turinio knygomis: „Kareivis — Lietuvos gynėjas“, „Savanoris“, „Lietuvos karo invalidas“, „Savanoris Kūrėjas“. Žemiau minimos knygos gal labiau bus suprantamesnės vyresniųjų klasių moksleiviams: Gerulaitis — „Karo istorijos paskaitos“, Vėgėlis — „Lietuviai kariai XII armijoje“, Ruseckas — „Vokiečių nelaisvėje“, Petkūnas — „Priešdujinės slėptuvės ir patalpos“, Šimkus — „Chemijos karas“, Jančauskas — „Nakties skridimai“, „Ką kiekvienas kareivis turi žinoti apie artileriją“, „Pėstininkų kova lauke“ ir daug kitų.

Nuo 1919 metų Vyr. Št. Spaudos ir Švietimo Skyrius ir paskiros kariuomenės dalys yra išleidusios per 800 leidinių. Taip, kad šiuo reikalu suinteresuoti mokyklų bibliotekų vedėjai ar kariško rengimo instruktoriai gali kreiptis į Vyr. Št. Spaudos ir Švietimo Skyrių ar „Kario“ redakciją, kur tokiem kilniems tikslams vi-

suomet patars, patarnaus, padės. To paties skyriaus 1932 m. yra išleistas platus kariuomenės leidinių katalogas.

Tik dalį čia sumintų knygų, jei patieksime moksleiviams, jau mūsų bus daug laimėta. O dar plius „Karys“ kas savaitę su naujausiom žiniom ir pasiskaitymais.

Mūsų jaunimas nėra išpaikus, Jis tebėra tvirtai susigyvenęs su tautos tradicijomis, su tėvynės reikalais, tik reikia, kad neprigestų širdy toji ugnelė, reikia kuro — kariškosios literatūros.

Gal nemažiau jaunuolių veikia filmos ekrane. Aš iš daugel kariškojo rengimo instruktorių girdėjau dėmesio vertų atitinkamom įstaigom nusiskundimų, kad, girdi, mokyklom neduodama arba duodama labai retai ir tat nepalankiom sąlygom kariškojo turinio filmų. Filmos, gyvu judesiu perduodamas vaizdas, išpūdingiau išiskverbia į žiūrovo jausmus, tuo labiau į besiauklėjančio jaunuolio sielą. O mūsų mokyklos tuo atžvilgiu nuskriaustos. Čia turėtų būti užperkami net ciklais kariškojo turinio filmos, Lietuvos kronikos iš mūsų kariuomenės gyvenimo ir jas rodyti mokyklose paeiliui, net pakartotinai. Gana jau moksleiviam egzotinės, nejaukios meilės, be kurios neapsieina ne viena pas mus demonstruojama filma. Vyr. Št. Spaudos ir Švietimo Skyrius kariams nepagaili kariškųjų filmų, tai kodėl pamirštami būsimieji tėvynės gynėjai, tuo labiau, jei senokai yra įvestas privalomas kariškasis rengimas mokyklose. Būčiau linkęs manyti, kad moksleiviam kas mėnesį duoti po tokią filma. Jei tat turėtų pati Švietimo Ministerija, tai ir per kariškojo rengimo pamokas būtų galima mokiniams demonstruoti (su instruktoriaus komentarais). Kariškosios filmos reikalas mūsų mokyklose yra būtinas ir neatidėliotinas, kaip ir kariškoji literatūra.

Geresnis savo krašto pažinimas taip pat žadina karingumą ir tėvynės meilę. Juk Lietuva turtinga pilialakniais, senkapiais, senovietėmis, milžinkapiais, kur kiekviena legenda, kiekvienas padavimas pasako apie mūsų tėvų karingumą, didelę tėvynės meilę, pasiryžimus ir t. t.

Artinantis pavasariui, šis reikalas turi būti itin svarbus ir iš anksto mokytojų suplanuojamas, rengiant į artimąsias istorines vietas moksleivių ekskursijas, iškilas. Ten, vietoje, įsamiai ir vaizdžiai reiktų nupasakoti visi žinomi faktai, istorija, padavimai, kilmė ir t. t.

Baigdamas savo rašinį ir iš dalies papildydamas A. Girenio straipsnį „Kurkime kariškąją literatūrą“, turiu pabrėžti, kad išeitis yra, tik į darbą mokyklų mokytojai. Surinkime, suregistruokime jau esamą lengvąją ir mokslinę kariškąją literatūrą, kariškuosius žurnalus. Susiraskime per atitinkamas įstaigas kariškojo turinio (auklėjimo pobūdžio) filmų, pažinkime vaizdžiai savo šalies istorines vietas ir t. t.

Alg. Klemčiūnas

VIS DAR TEBEMINI DARIU IR GIRĖNA

Telšių V. V. V. V. gimnazijoje kariškasis rengimas eina visu smarkumu. Ypač susirūpinusios vyresniosios VII-VIII kl., nes artinasi mokslo galas.

Studijuojame kariškus žemėlapius, kariuomenės sandvarką, puolamas ir ginamas kautynes, žvalgybas, sargybą, susipažinome su dujokaukėmis ir t. t.

Be to, pereitą rudenį su šauliais dalyvavome manevruose, kur gan gerai pasirodėme.

— Vasario 16 d. rengiame Dariaus ir Girėno paminėjimą. Bus skaitomi du referatai, kurie apibrėš visą garbingai žuvusiųjų didvyrių gyvenimą.

Br.

KARIŠKAS PASILINKSMINIMAS

Linkuvos valdžios gimnazijos VI klasės mokiniai, kariško parengimo instruktoriaus vadovaujami, vasario 3 d. kariško parengimo propagandos reikalu surengė karišką pasilinksminimą. Programoje: VI klasės mok. Pet. Jarašūno referatas „Lietuvos kariuomenės kūrimasis ir kovos“, kariškų eilėraščių deklamavimas, kariški monologai, eilėraštis iš „Kario“ kuprinės pabirų ir piramidės. Pasilinksminimas praėjo labai gera nuotaika, ir jo programa visiems buvo įdomi.

Pejūnas

VISI KARŠTAI RŪPINASI KARIŠKU JAUNIMO PARENGIMU

Italų kariuomenės plk. ltn. Giacomo Carboni „Rivista Militare Italiana“ savo rašinį apie jaunimo lavinimą baigia šitokia pastaba: „Tik jaunoji karta, visu atsidėjimu dvasiiniai ir fiziniai parengta kovai, genialių kariuomenės vadų vadovaujama, yra tvirtas ramstis, kuris patikrins tautai pergalę kare“.

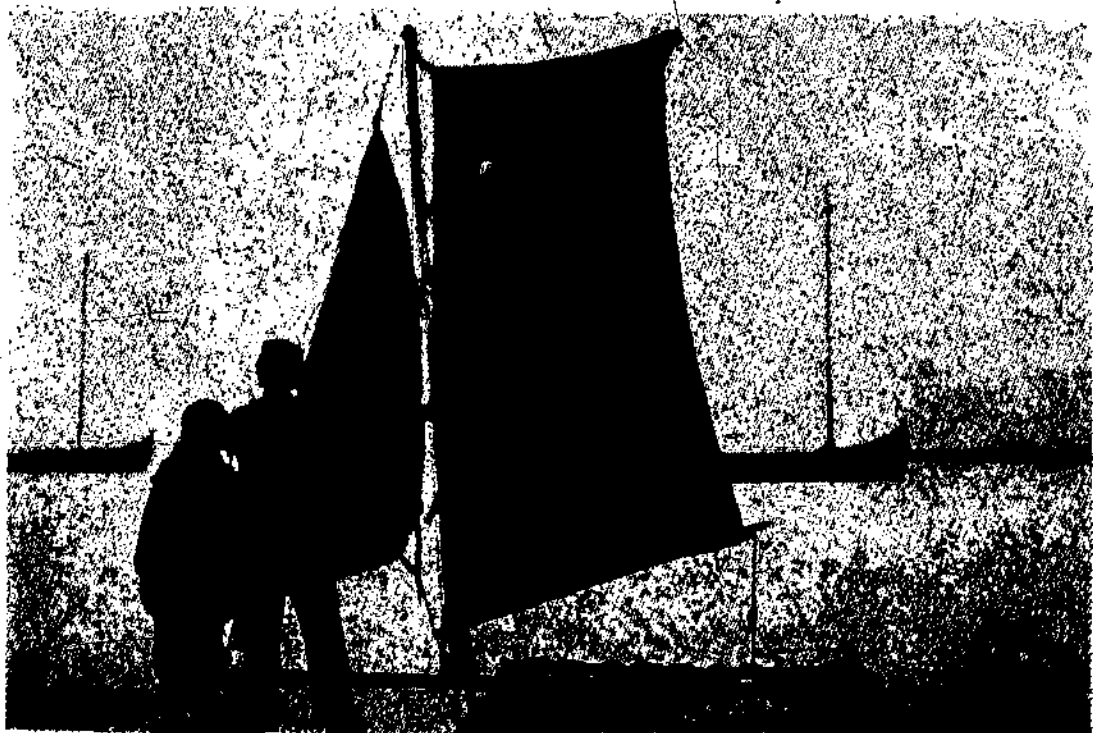
Rumunijoje, kaip praneša „Temps“, ministerių kabinetas pavedė karo ir švietimo ministeriams parengti įstatymo projektą, kuriuo bus įvestas privalomas mokinių kariškas parengimas.

Jungt. Amerikos Valstybių aukščiausiojo teismo rūmams teks išspręsti principinę bylą, susijusi su karišku jaunimo parengimu. Marylando štate (valstybėje) veikia įstatymas, kuriuo įvestas privalomas kariškas studentų parengimas. Vieno Marylando universiteto studento tėvas, dėl savo religinių įsitikinimų nenorėdamas, kad jo sūnui tektų atlikti kariški pratimai, pasiskundė rūmams. „Mary ir Navy Journal“ taja proga primena, kad Amerikos konstitucijoje visuotina krašto apsaugos prievolė aiškiai numatyta, ir todėl aukščiausiojo teismo rūmų sprendimas turės būti suderintas su konstitucija, t. y., kad visiems studentams kariškas parengimas, kur jis jau įvestas, bus privalomas.

K. U.

JAUNIMO STOVYKLA VILNIAUS KRAŠTE

Brėslaujoje, ties Drivietos ežeru, lenkų fizinio auklėjimo ir kariško parengimo komitetas pastatė didelę stovyklą, kurioje gali tilpti arti 1000 jaunuolių. Stovykloje pastatyta gerų barakų, moderniškų virtuvė, šulinys su vandentiekiu, šalt-rūšis ir rūšys, o taip pat administracijos namai, kuriose ir žiemos metu rengiami kursai (namai turi pečius). Ši stovykla skiriama skautams ir „šauliukams“ (šaulių organizacijos jaunimui, kuris jau baigė mokyklą, bet dar negali būti tikruoju šauliu). Pernai šioje stovykloje praleido vasarą daugiau kaip 500 — skautų ir šauliukų. Visi stovyklos trobesiai pastatyti pasienio apsaugos korpo pionierių.

Zvejų vaikai važinėja su vėjo rogutėmis ant užšalusių Kuršių marių, ties Kintų km.

STEIGIA ŠAULIŲ RAITININKŲ DALINĮ

Sausio mėn. 28 d. buvo Veliuonos šaulių būrio narių visuotinis susirinkimas. Tarp kitko, susirinkime mokytojas Pupa laikė paskaitą apie žirgą ir jo reikšmę kautynėse. Preleentas savo paskaitoje vaizdžiai apibrėžęs žirgo reikšmę įvairiose kautynių aplinkybėse, ragino šaulius pamilti žirgą, taip, kaip senovės lietuviai mylėjo. Ragino šaulius — ūkininkus, turinčius savo žirgus, rašyti į šaulius raitininkus (dragūnus).

Šaulių raitininkų atsirastų nemaža, nes didžiama būrio šaulių yra ūkininkų sūnūs. Šaulių raitininkų (dragūnų) dalinį būryje manoma netrukus įsteigti.

Korespondentas

GERAI VERTINA KARIUOMENĖJ TARNAVUSIUS AMATININKUS

Sudargas (Šakių apskr.). Čia labai gerai vertina kariuomenėje tarnavusius amatininkus. Tik tie laikomi gerai amato darbu. Tik kariuomenėje viskas gerai taisyklingai ir moderniškai dirbama — sako klientai. Amatininkai, kaip siuvėjai, staliai ir kiti, matydami tokį didelį kariuomenėje tarnavusių amatininkų pasisekimą, irgi nori kariuomenėje tarnauti, nes iš to ir sau turi daug naudos.

A. Tautgirdas

LAUKIA ŠAUKIMO Į KARIUOMENĘ

Smalininkai (Klaipėdos krašte). Tie jaunuoliai, kurie pavasarį vyks į kariuomenę atlikti karo prievolės, jau rengiasi. Klausinėja atsargos karių apie kariuomenės gyvenimą, tvarką, skaito sugriebę įvairius statutus, žodžiu, lavinasi karybos srityje, nes kiekvienas nori būti ne paskutinis. Amatininkai tikisi geriau išmokyti savo specialybės, o kiti sako, dėsia pastangų, kad pakliūtų į mokomąsias kuopas ir žada grįžti puskarininkiais. Kurie jaučiasi silpnai lietuvių kalboje, tai nusipirko vadovėlius ir mokosi namie ar suaugusiųjų kursuose. Aplamai, tie jaunuoliai teikia malonaus įspūdžio ir reikia tikėtis, kad bus geri kariai. Reikia pažymėti, kad Smalininkai yra lietuviškiausia apylinkė visame Klaipėdos krašte, nes vokiečių šalininkų yra tik senesniųjų tarpe, o jaunesnieji jaučiasi lietuviais. Čia didelis nuopelnas tenka vietos šaulių būriui, kuris yra lietuviškumo tvirtovė ir švyturys.

A. Tautgirdas

ISIGIJO RANKINĮ SIURBLĮ

Pagirio šaulių būrio ugniagesių komanda įsigijo rankinį siurblį, kuris kainuoja per 1210 lt. Pašalpų komandai suteikė: vietos valsčiaus savivaldybė 300 lt., Ukmergės apskr. savivaldybė 250 lt. ir VI šaulių rinktinė 200 lt. Be to, 1934 metų samatoje Pagirio valsčiaus savivaldybė paskyrė ugniagesybos reikalams taip pat 300 lt.

Rymantas

LIETUVOS AERO KLUBO NARIAI RĖMĖJAI TUOJ GAUS KATALOGUS

Jau baigiamas spausdinti Lietuvos Aero Klubo nariams rėmėjams skirstomų premijų katalogas dėl techniškių kliūčių kiek pasivėlavo. Tuo būdu kiekvienas, įsirašęs L. A. K. nariu rėmėju, be ženklelių ir brožiūrų, šiomis dienomis nemokamai gaus ir verbuotojų ir premijų katalogą.

Pažymėtina, kad iš savo provincijos verbuotojų: pašto įstaigų, pieninių, miškų ūdžių, valstybės loterijos kolekto-rių ir kitų Lietuvos Aero Klubas gauna pranešimų, kad žmonės visur gyvai pritaria jo šūkiams ir sparčiai rašo L. A. K. nariais rėmėjais.

PAŠALINTAS ESTŲ VYR. ŠTABO VIRŠININKAS

Kaip žinoma, neseniai buvo iškelta afera, kuri įvyko Estijoje per laivų pardavimą Peru valstybei. Šis laivų pardavimas turėjo savo laiku daug priešininkų, tačiau jo šalininkams pavyko išgauti seimo sutikimas dviem laivams parduoti. Dabar pasirodė, kad kai kurie pardavimo šalininkai gerai pasipelnijo iš minėtos prekybos. Šiomis dienomis buvo suimtas atsargos generolas Lebedevas, įmaišytas į šią aferą. Dabar pašalintas ir patrauktas tieson vyriausiojo štabo viršininkas gen. Toerwand'as. Mat, pasirodė, kad už laivus buvo galima daug daugiau gauti, bet atsakingi asmenys, dėl neiškių sumetimų, vis dėlto sutiko parduoti už žemesnę kainą ir padarė valstybei didelę žalą.

KARIUOMENĖS GYVENIMAS

MIRĖ

1. Š. m. sausio mėn. 17 d. Dr. J. Basanavičiaus vardo karo ligoninėje mirė pionierių bataliono eilinis Juozas *Barštaitis*, kilęs iš Kauno miesto. Velionis palaidotas Kauno katalikų parapijų kapinėse.

2. Š. m. sausio mėn. 21 d. Šiaulių miesto ligoninėje smegenų uždegimu mirė 8 pėst. K. K. Vaidoto pulko eilinis Leonas *Bartašius*, kilęs iš Telšių apskr. ir valsč. Gadunavo miestelio. Velionis palaidotas Šiaulių katalikų parapijos kapinėse.

3. Š. m. sausio mėn. 25 d. Dr. J. Basanavičiaus vardo karo ligoninėje inkstų uždegimu mirė atskirosios artilerijos grupės eilinis Pranas *Lukševičius*, kilęs iš Trakų apskr., Kruonio valsč., Vekonių kaimo. Velionis palaidotas tėviškėje.

IR AVIATORIAI MOKOSI ŪKININKAUTI

Vasario mėn. 4 d. prasidėjo atskiras numatomas paskaitų ciklas iš ūkininkavimo dalykų, būtent, gyvulininkystės. Daugelis aviatorių yra prasilavinusių ūkininkaičių, kuriems suteiktos žinios, grįžus į kaimą, bus labai naudingos ir duos gerų vaisių. Pirmąją paskaitą laikė agr. Špokevičius.

B-kus

9 PĖST. PULKO UGNIAGESIAI

Pulko ugniagesiams, nors paskiausiai ir netenka praktiškai dalyvauti gaisruose, nes tų nelaimių jau nepasitaiko, kaip keletą metų atgal, bet pamokos eina pilnu žingsniu. Kas šeštadienis, atliekamu laiku, vedamos pamokos kaip tikrosios karo tarnybos kareiviams, taip ir ugniagesių kadrai, pagal pamokų suskirstymo lenteles.

Nors ugniagesiams tenka pamokų klausyti atliekamu laiku, tačiau visi, suprasdami šio uždavinio svarbą, su noru ir dideliu pasiryžimu lanko pamokas ir gilina į šią specialybę. Kas antrą, trečią pamoką yra klausinėjama ir atsakinėjama.

Nors komanda neseniai surinkta, bet teoriškai jau gerai orientuojasi.

V. p. L. G-tis

STENGIASI DAUGIAU KARIŠKAI IŠSILAVINTI

Kiekvienais metais karo policijos mokyklos liktinių puskarininkių karo dalykų žinioms pagilinti yra rengiami kariškųjų dalykų kursai. Šiais metais kursai veikia nuo gruodžio mėnesio. Kursų tikslas: papildyti puskarininkių teoretines žinias ir išmokyti gerai vadovauti lauko pratimuose. Kursų klausytojai pratimus atlieka smėlio dėžėje ir žemėlapuose.

2.

TIK GABESNIEJI PATENKA Į MOKOMAJI BŪRĮ

Sausio mėn. 15 d. išleista geležinkelių kuopos mokomojo būrio XIII laida.

Specialybės žinių patikrinime, be kuopos karininkų, dalyvavo dar Geležinkelių Valdybos kelio, traukos ir važiuotės tarnybų atstovai.

Mokiniai, pagal išlaikytų egzaminų rūšį ir atliktus praktiškus darbus, įgijo šias specialybes: kelio tarnybos — kelio meisterių ir vyr. remonto darbininkų; traukos — garvežio vedėjų ir padėjėjų; važiuotės — stoties viršininko padėjėjų ir vyriausių konduktorių.

Einamas mokomajame būryje mokslas yra įdomus ir gana įvairus. Greta bendrųjų kariškųjų dalykų, einama ir specialybė, kuri dėstoma visoms klasėms atskirai. Specialybės mokymas reikalauja iš mokinių ir mokytojų daug darbo.

Mokymą palengvina paskiausiai pagamintas didelis kiekis įvairių modelių bei brėžinių.

Tą pačią dieną sudaryta mokomojo būrio nauja XIV-toji laida.

Norinčiųjų stoti į mokomąjį būrį buvo didesnis skaičius, negu reikėjo, todėl vadovybė pasirinko didesnio išsilavinimo ir gabesnius mokinius.

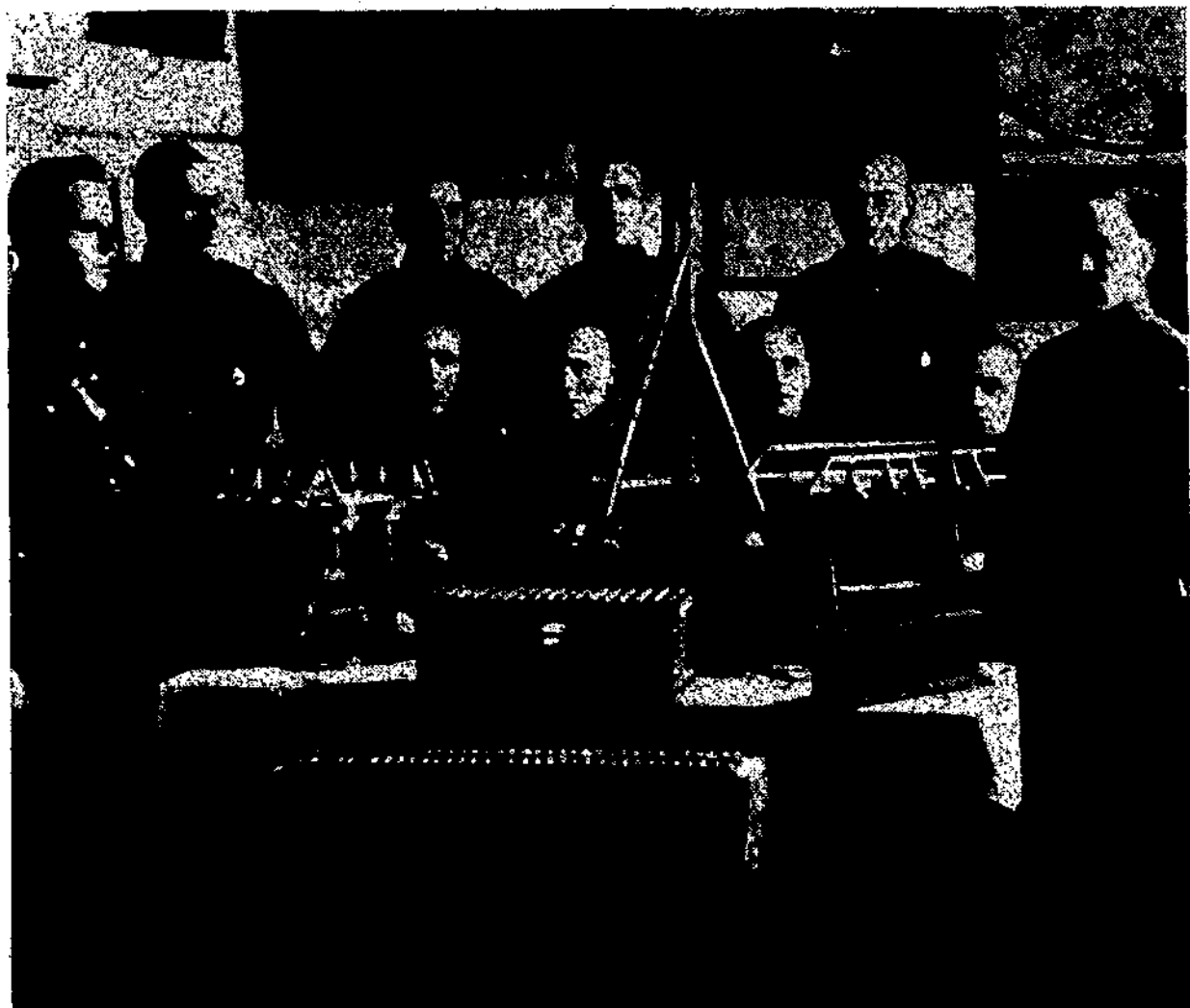
Jaun. pusk. Bačanskas

VYTENININKŲ DIENŲ ATGARSIAI

Vytenininkai juokiasi. Paskiausiai visur vyksta įvairūs priešgavėniniai pasilinksminimai, baliai, vakarai. Visur stengiamasi kuo daugiausia juoktis, ir juoku pamiršti krizę. Štai ir vytenininkai vasario mėn. 3 d. gardžiai pasijuokė. Tą vakarą pulko liktinių puskarininkių scenos mėgėjų trupė kareivių rūmuose suvaidino: „Jocio marčią“ ir „Gavau žmoną“. Artistai savo roles atliko gana vykusiai. Tačiau ir čia, kaip ir kituose karių vakaruose, prašosi maža pastabėlė: „Duokite mūsų kariškajai scenai kariškųjų dalykų!“. Po vaidinimų buvo ir šokiai. Griežė puikus pulko stygų orkestras.

Visi vytenininkai į V. G. F. narius. Kaip kasmet, taip ir šiemet vytenininkų tarpe eina smarkus Vilniaus Geležinio Fondo narių verbavimas. Jaunieji kariai, kurie iki šiol dėl tam tikrų aplinkybių neturėjo Vilniaus pasų, dabar juos per kuopų vadus patogiomis sąlygomis įsigyja. Netrukus neliks nė vieno vytenininko, neturinčio Vilniaus paso.

Degulių Paulius

Geležinkelių kuopos mokomojo XIII-os laidos būrio kelio tarnybos klasė

Geležinkelių kuopos mokomojo XIII-os laidos būrio važiuotės tarnybos klasė

NIEKAS NEPAKENKIA GERIEMS ŠAULIAMS

„C“ grupės šaudymas. Paskiausiai 1 pėst. pulke buvo kitas šaudymo pratimas iš šautuvų I klasės „C“ grupės, kur sąlygos yra daug sunkesnės, t. y. atstumas — 75 m, įremitis — klupšiom nuo rankos, taikiny — galvos žieduotumo, šovinių skaičius — 4. Sąlygos — ne vieno kliudymo toliau 6 žiedo arba 4 kliudymai 25 taškai. Nors žiemos metu šaudymo pratimai yra daug sunkiau atlikti, nes kenkia vėjas, šaltis, sniegas ir t. t., bet geras parengimas ir didelis kareivių noras, kaip galima geriau sušaudyti, davė didelį % gerų šaulių.

RENGIAMI SANITARAI

Karo metu iš sanitarų daug reikalaujama, nes jiems teks dalyvauti ugnies linijose, teikti pačias pirmąsias pagalba ir sužeistuosius evakuoti — gabenti į pirmąsias lauko ligonines. Paskiausiai 1 pėst. pulko vyr. gydytojas surengė sanitarų kursus iš kareivių 1933 m. gegužės mėn. 1 d. įkadravimo. Pulko vadas į minimus kursus paskyrė iš kuopų atitinkamą skaičių kareivių, o iš griežikų komandos visus žmones, nes karo metu kaip tik ši darba galės gerai atlikti. Programą išeis nuo vasario mėn. 5 d. iki vasario mėn. 24 d. kasdien po 2 val. Vėliau bus parodyta ir atlikta daug praktiškų užsiėmimų.

San. pusk. M. Grinius

VFK — LGSF 1:1

Vasario mėn. 3 d. buvo ledo ritulio rungtynės tarp mūsų meisterio LGSF ir vienos stipriausių Karaliaučiaus komandos VFK, kurios baigėsi lygiomis — 1:1 (1:0; 0:1; 0:0). Iš vienos ir kitos pusės labai stengėsi įmušti lemiamą golą, bet tai nepavyko, nors progų turėjo abi pusės. Svečiai techniškai pralenkė mūsų žaidėjus, bet mūsų žaidėjai juos pralenkė ištverme, nes visas rungtynes žaidė tuo pačiu sąstatu (išskyrus vieną pakaitą), o jie labai dažnai keisdavo visą puolimo trejukę. Be to, daug pavojų likvidavo LGSF vartininkas Judickas, kuris dabar ypač geroj formoj. Golą įmušė Brazauskas.

Kitą dieną (II. 4.) tokios pat sudėties svečių komanda susitiko su žymiai silpnesne LFLS (buvo keli žaidėjai ir „Tauro“) ir rungtynes lengvai laimėjo 6:0 (2:0; 1:0; 3:0). Ši kartą svečiai, turėdami silpnesnį priešą, parodė gražų ir kombinuotą žaidimą. Iš LFLS pusės rimto pasipriešinimo nebuvo, bet garbės golui įmušti ir jie turėjo progų.

Reikia pažymėti, kad š. m. vasario mėn. 17—18 d. d. LGSF komanda važiuos į Karaliaučius antram susitikimui su šita komanda.

PASIBAIGĖ PIRMAS LEDO RITULIO PIRMENYBIŲ RATAS

Sausio mėn. 30 d. LFLS — Tauro susitikimu buvo baigtas pirmasis ledo ritulio pirmenybių ratas. Ši susitikimą laimėjo LFLS santykiu 5:2. Tą pačią dieną antro rato pirmenybėms žaidė LGSF ir š. š. Kovas ir jau per pirmąjį trečialį Kovas, gavęs 4 golus, apšildė aikštę, nes nebesitrikėjo išlyginti.

Pirmo rato komandų lentelė atrodo šitaip: 1) LFLS golai 16:9 taškai 9; 2) LGSF golai 24:7 taškai 8; 3) KJK golai 8:12 taškai 5; 4) Tauras golai 13:10 taškai 4; 5) JSO golai 5:9 taškai 4; 6) š. š. Kovas golai 4:23 taškai 0.

Iš jos matome, kad dėl pirmos vietos varžosi LFLS ir LGSF, nors ir KJK su Tauru nepertoliausia likę. Žymiai išsiskiria š. š. Kovas, kuris nelaimėjo nė vienos rungtynių.

IŠ KREPŠIASVAIDŽIO PIRMENYBIŲ

Krepšiasvaidžio pirmenybės vyksta numatytomis dienomis (antradieniais, ketvirtadieniais ir šeštadieniais žiemos sporto halėj vakarais) visu smarkumu. Įdomesnių susitikimų susirenka pažiūrėti nemaža žiūrovų.

Sausio mėn. 30 d. žaidė ir laimėjo LGSF I B prieš ASK I B 9:4, Hapoel I B prieš LDS I B 9:3, ASK A prieš MSK A 22:4 ir Makabi prieš LGSF (moterys) 22:8. Vasario mėn. 1 dienos susitikimuose K. Kakabi laimėjo prieš š. Makabi 4:0, ASK B I prieš LGSF B II 11:1, Grandis A prieš LFLS A 21:15 ir ASK II B laimėjo du taškus ir rungtynes rezultatu 2:0 be kovos jos priešui Spartai neatvykus. Vasario 3 d. LGSF A nugalėjo JSO 21:6, moterų JSO — Bar Kochba 14:6, LFLS B II — Hapoel B II 8:5 ir Grandis B I — JSO B I 13:4.

VII KAVIŠKIO RINKTINĖ—KAUNO A. S. K. 2:8 (1:5)

Sausio mėn. 21 d. buvo 4 art. p. čiuožykloje tarp Vilkaškių rinktinės ir kauniškės A. S. K. ledo ritulio komandų treniruotės pobūdžio rungtynės.

Rinktinė sudaryta iš 4 art. pulko ir miesto žaidėjų, A. S. K. komanda iš savo klubo ir LGSF Danilevičiaus.

Pirmasis puslaikis prie žymesnės rinktinės persvaros ir tikslaus šaudymo pasibaigė 5:1 jos naudai, antrasis 1:0 ir trečiasis 2:1. Visi puslaikiai davė rezultatą rinktinės naudai.

PRIEŠCHEMINĖ KAREIVINIŲ APSAUGA

Lenkų pėstininkų žurnale „Przegląd Piechoty“ idėtas idomus straipsnis kaip pulkas savo kareivinėse turės gintis nuo cheminio pavojiaus.

Mobilizacijos metu prieš aviaciją galės pulkti kareivines, kol pulkai dar nebus jas apšildę. Toks pats pavojus gresia kareivinėms ir per visą karą, nes jos bus užimtose atsargose kariuomenės dalių. Kareivinėse bus rengiami nauji kovotojai.

Maskuoti kareivines būtų sunku. Pasitikėti vien tik sandariai nuo dujų įrengtais rūšiais irgi negalima. Lieka dujokaukė, kurią turės kiekvienas kareivis. Atvykę į kareivines atsarginiai, pirmiausia turi būti aprūpinti dujokaukėmis.

Priešcheminė kareivinių apsauga tenka skirstyti į 3 laikotarpius: I. pasirengimas, II. veiksmai puolimo metu, III. veiksmai puolimui pasibaigus.

Pirmasis laikotarpis, karui prasidėjus, gali trauktis nuo kelių valandų iki kelių dienų. Reikia sudaryti sekimo ir ryšių tinklą, supažindinti visus karius su pavojiaus signalais, pagaliau parengti ir aprūpinti reikalingu turtu įvairias komandas.

Komandos kareivinių apsaugai reikalinga turėti šios: deguonies, ugniagesių, sanitarų ir technikų. Technikų komanda turi laisvą elektros šviesos, vandentiekio ir kanalizacijos įrengimų sugedimus. Kiekvienoje komandoje turi būti rezervas, kuris galėtų papildyti komandą vietoj nukautų ir sužeistų karių.

Visų laipsnių viršininkai turi iš anksto rengti savo valdinius prie cheminio puolimo. Kiekvienas karys turi žinoti, ką jis turės veikti pavojiaus metu. Ypač vengtina panika. Pavojiaus bandymai, dažniau atliekami dar taikos metu, daug padeda panikai išvengti, kai pasirodo oro priešas.

Antrame laikotarpyje viršininkai labiausiai rūpinasi palaikyti ramumą karių tarpe. Dalies cheminės tarnybos karininkas perduoda įsakymą nuimti dujokaukes, bet dalinių kariai kai kurią laiką pasilikę ten, kur jie buvo puolimo metu, nes kai kurie barai gali būti apnuodyti.

Trečiam laikotarpyje atitinkamos komandos pasirūpins greitai likviduoti puolimo pasekmes ir grąžinti kareivines į normalų gyvenimą. Sanitarijos pagalbos reikalai iš anksto parengiami vyresniojo sanitarijos karininko.

Žurnalo nuomone, pulkui turi dar taikos metu sudaryti nuosekliai išdirbtą priešcheminės kareivinių apsaugos planą ir šiuo planu pagrįsti dalies parengimą nuo minėtų puolimų apsisaugoti.

Tuo pat reikalu rūpinasi ir mūsų karo butų skyriaus viršininkas plk. inž. Barzda „Mūsų Žinyne“. Jis pripažįsta, kad maskuoti kareivines ar įrengti jas taip, jog jos nebijotų nei aviacijos, nei cheminių priemonių, negalima. „Saugotis nuo puolimų iš oro — rašo plk. Barzda — greičiausia, tur būt, bus palikti kareivinės tokios, kokios jos buvo statomos dabar, bet užtatai, greta pačių kareivinių, numatyti mažų, gausių, išmėtytų dideliame plote, be to, dar sandariai nuo dujų įrengtų rūšių. Į tokius rūšius, gal būt, būsimajam karui prasidėjus, teks kareiviams išsikelti gyventi. Tie rūšiai bus lengva maskuoti iš oro, (jie bus visai nematomi priešui, be to, jie bus išmėtyti dideliame plote. Jei bomba atsitiktinai kris į kuri rūšį, tai vis vien žymių nuostolių nebus. Toks būdas saugojimosi nuo oro puolimų ypač tiks senų kareivinių plotams, nes senosios kareivinės kitaip apsaugoti nuo tų puolimų būtų daug sunkiau, negu naujosios“.

RUSAI APIE MŪSŲ LĖKTUVĄ

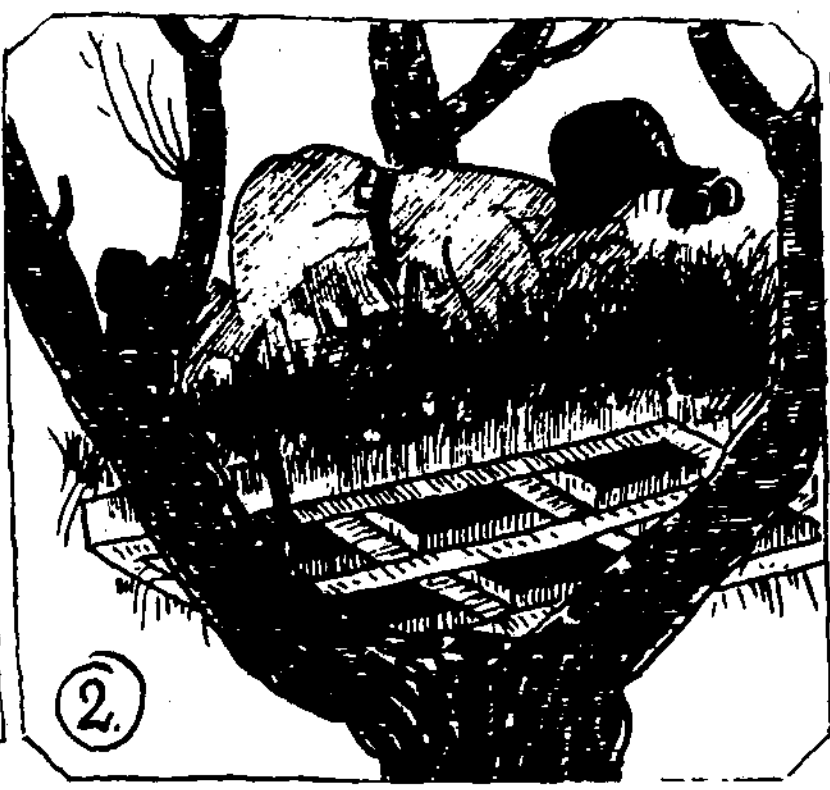
„Krasnaja Zvezda“ rašo, kad mūsų karo aviacijos dirbtuvės dirba Anbo IV lėktuvus, plk. inž. Gustaičio konstrukcijos. Pr. m. rudenį, kai mūsų lakūnai skrido į Pabaltijo kraštus, šiuo lėktuvu buvo pasiektas vidutinis 290 km greitis. Anglų aviacijos žurnalas spėja, kad šio tipo lėktuvai bus statomi Estijoje ir Suomijoje.

Naujokas Simas Ropė lauko tarnyboje

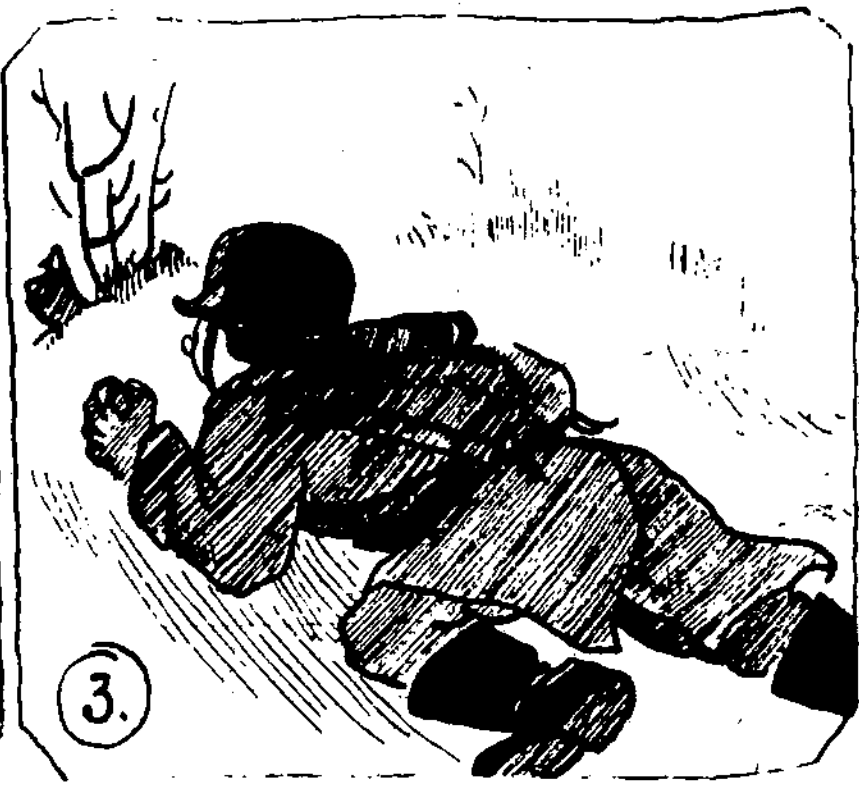
1. Žygyje

Simas Ropė greit žygiuoja,
Stato koją paskui koją.
O jo draugas Mikalina
Stipčioja, nes koją trina.
Ropei žygis tai niekai,
Nes pasiruošė gerai.

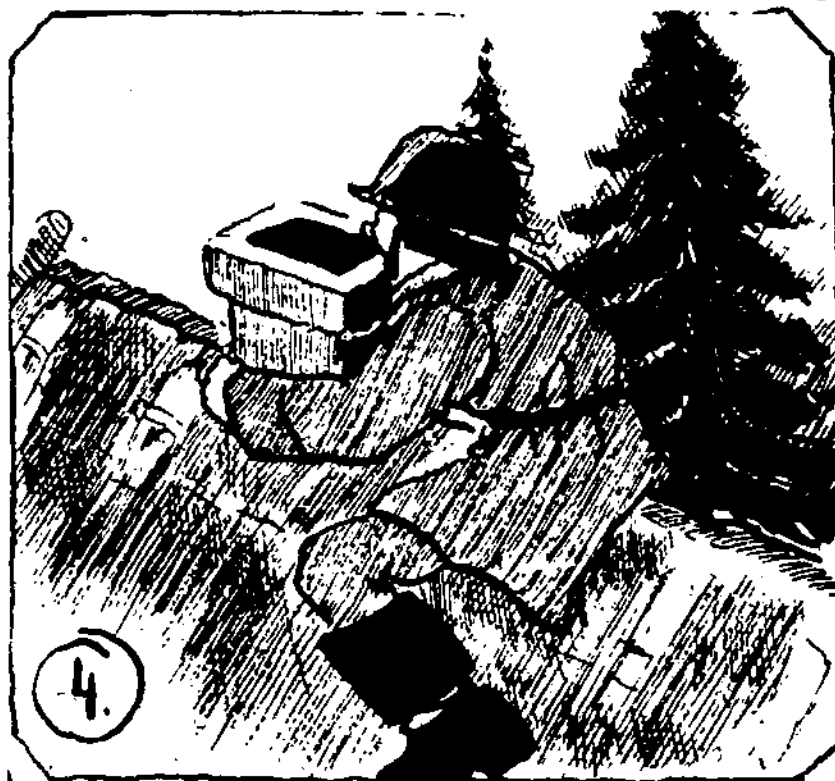
2. Sekėjas

Sekti pareigas supranta
Ir sekyklą greit suranda.
Gandro lizdą „išnuomavęs“,
Seka Ropė atsidavęs.
Priešas jo nemato čia,
Kad ten tupi jis lizde.

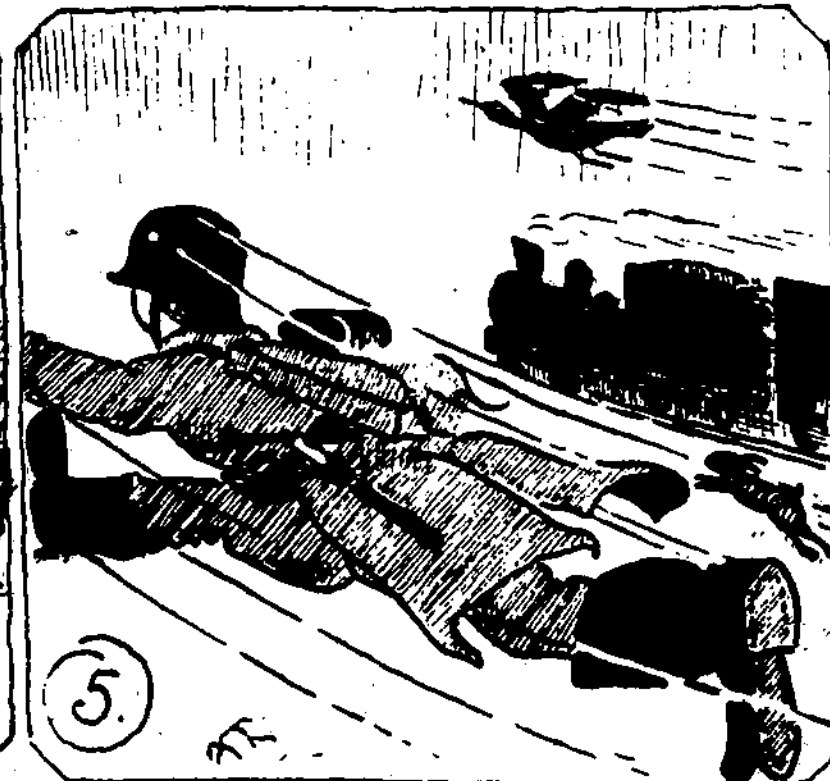
3. Žvalgyboje

Simas Ropė žvalgo priešą —
Ką jis veikia, ką jis ruošia:
Ar jis rengia mums žabangas?..
Ar ten apkasus sau rangos?..
Simas viską išžvalgys
Taip, kad nieks jo nematys.

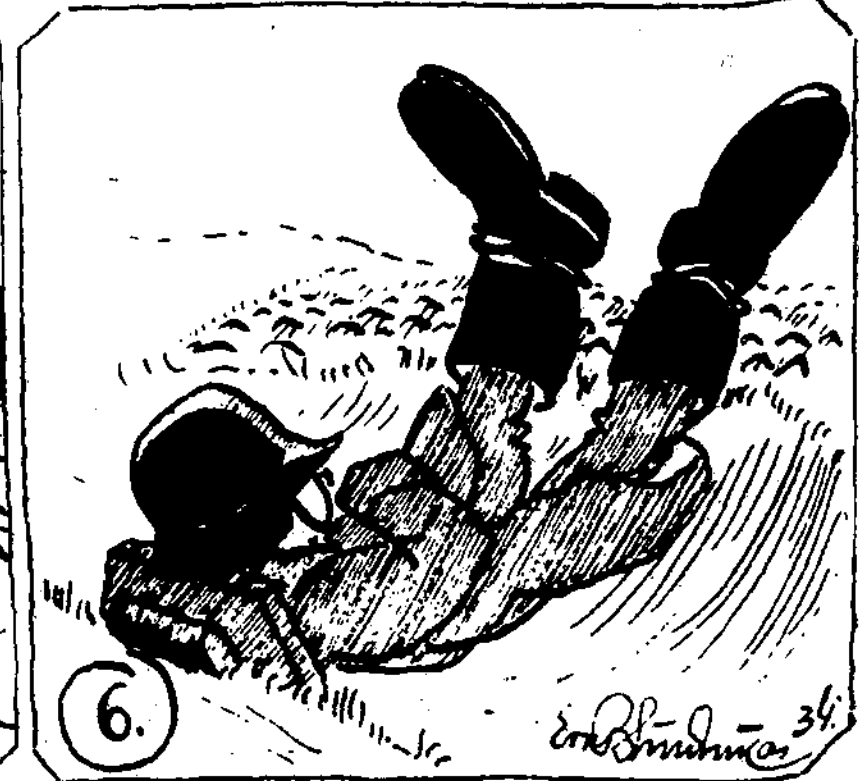
4. Lauko sargyboje

Ne kaminkrėtis čia sėdi,
Ne apuokas, ne pelėda, —
Garliavietis Simas Ropė
Seka savo barą stropiai.
Kai tik priešą jis pajus
Tuoį sargybai žinią duos.

5. Pranešimo nėra

Terminuotą pranešimą gavo:
Skuba kiek tik kojos kerta.
Pranešimas tuo ir vertas,
Jei paduotas jisai greitai.
Varnos, zuikiai, traukinys
Nepralens jo — nepavys.

6. Poilsyje

Poilsui sustojo Simas
Kojas užvertė arimuos,
Kad jos greitai pasilsėtų
Ir paskum žygiuot galėtų.
Kai tik trimito sulauks,
Simas Ropė trauks toliaus.

KOKIA DIDELĖ MILINĖ!

1919 m. pas vieną ūkininką apsistoja nakvynei būrys savanorių. Ūkininkas įsikalba su vienu savanoriu apie kautynes, žygius, savanorių gyvenimą ir t. t. Pagaliau ūkininkas klausia:

— Pasakyk, gerbiamasis, ką jūs guldami pasiklojat, kad jokios patalinės su savim neturit?

— Milinė! — atsako savanoris.

— O ką po galva pasidedat? —

— Milinė! —

— O kuó užsiklojat? —

— Milinė! —

— Tai jūs daug tų milinių turit? —

— Visi po vieną! — atsako savanoris.

A. Kardelis

KAIP JUOKTIS ŠEŠIS MĖNESIUS?

Eilinis jauną kareivį: — Pasakyk, Jonai, kodėl tu toks nuliūdęs? Juk vakar gavai algą.

Jaunas kareivis: — Kas man, Petrai, iš tų penkių litų. Kai neturėjau — linksmas buvau. O dabar, kai gavau, tai nežinau, kas pirkti.

Eilinis: — Žinai, Jonai, aš tau pasakysiu „receptą“, kad būsi linksmas šešis mėnesius. Spausk į Nepriklausomybės aikštę: už keturius litus užsiprenumeruok „Kari“. Ten rasi „Kuprinės Pabiras“. Jas skaitysi ir juoksies visus šešis mėnesius. Be to, dar tau paliks vienas litas.

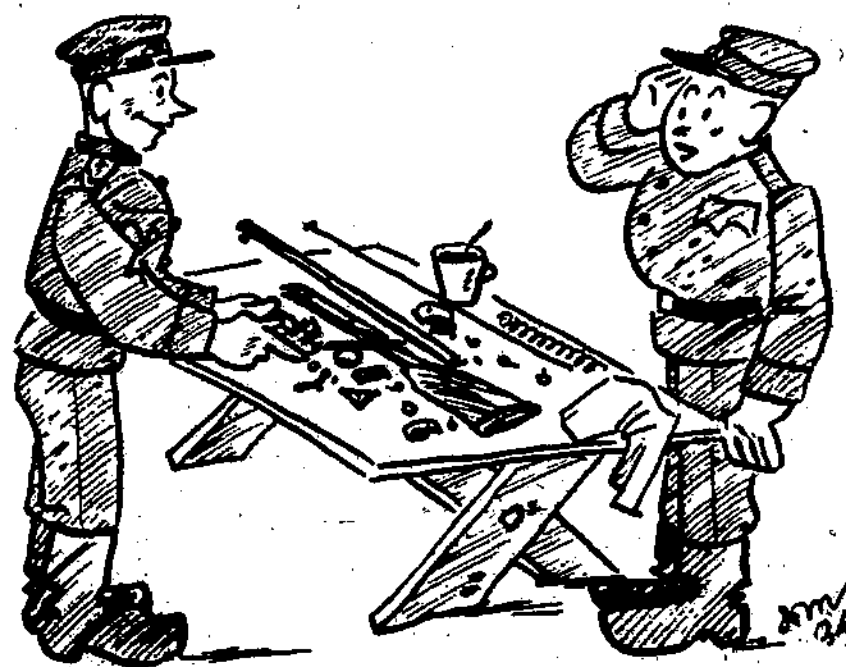
Al Sicila

UGNYJE

— Žinai, Jonai, pernai, užsidegus mūsų klojimui, ugnyje išbuvau beveik visą minutę...!

O aš 1920 m. kautynėse su lenkais ugnyje išbuvau beveik šešias valandas, atsikirto Jonas.

A. Kardelis

PRAKTIKOS PAMOKOJE

Grandinis: Gerai, Saulaiti! Dabar štai tu išardei šautuvą, susipažinai su jo dalimis — ar suradai mamonėlį?

Jaunas kareivis Saulaitis: Nesuradau — misūginis mamonėlis dabar išbėgęs į „Kuprinės Pabiras“!

Kariuomenės leidiniai

MŪSŲ ŽINYNAS XXVI t. Nr. 107.

Šiame numery randame tokius straipsnius: gen. št. plk. ltn. Griniaus — Cheminių karo priemonių vartojimas pėstininkų taktikos šviesoj; gen. št. plk. ltn. Karvelio — Išėjimas iš kautynių; mjr. Mačiukos — Būsimasis karas ir aviacija. Gen. št. mjr. Dulksnys rašo toliau apie taktikos temas vokiečių karininkams, besirengiantiems generalio štabo tarnybai. A. Kučinskas gvildena temą dėl Gedimino dinastijos kilmės (nebaigta). Toliau eina svetimųjų kariuomenių apžvalga ir knygų bei spaudos apžvalga.

Naujieji leidiniai

LIETUVIŠKOJI ENCIKLOPEDIJA II TOMAS, IX SA-SIUVINIS

Čia aiškinami žodžiai raide B, būtent, nuo *Baltvyžių* *giri* ligi *Baracų*; pusl.: 1025—1152.

PETRAS RUSECKAS. MŪSŲ IŽYMIJIEJI ŽMONĖS I DAL.

Išleido „Spaudos Fondas“, Kaunas, 1934 m. 155 pusl. Kaina — 3 lt.

Ši knyga yra pirmoji mūsų literatūros ir kultūros istorijos dalis. Ji pavadinta: „Nuo Duonelaičio ligi Baranausko“. Joje aprašyti šeši pirmieji ir didieji mūsų rašytojai: Duonelaitis, Strazdas, Poška, Daukantas, Valančius ir Baranauskas. Drauge su rašytoju biografijomis, jų veikalais iškeliama visi tie veiksniai, kurie kėlė arba kliudė tautinę lietuvių kultūrą, taip pat iškeliama atskirų žmonių pastangos tas kliūtis nugalėti ir varyti toliau tautinio lietuvių atgijimo darbą. Šis tautinio lietuvių atgijimo kėlimas bei stiprinimas ir sudaro visą kalbamos knygos foną, arba pagrindą.

Taigi, šioje knygoje trumpais bruožais, bet gana ryškiai, suprantamai, apibrėžtas beveik visas mūsų tautinis atgijimas ligi „Aušros“. Teisingai čia autorius pastebi, kad tautinis mūsų atgijimas prasidėjo ne nuo „Aušros“, kaip klaidingai mums įkalta ir jau įprasta manyti, bet daug anksčiau, būtent, pačioje XIX amž. pradžioje. Tai svarbu suprasti ir atitaisyti.

Knyga vertinga ir labai tinkama mūsų jaunimui. Rašytojų atvaizdai ir kitos iliustracijos žymiai pagyvina aprašomuosius įvykius. Tikimės, kad šis rūpestingas ir nuoširdus autoriaus darbas bus palankiai skaitytojų sutiktas.

E. MOISIEJEVAS. REGIMOSIOS VAIZDUOTĖS UGDYMO (PIEŠIMO) TEORIJA. I dalis, brūkšninis piešimas. Šis vadovėlis skiriamas piešimo dėstytojams, kurie dirba visose bendrojo lavinimo mokyklose. Kalbos žiūrėjo J. Talmantas. Išleido šv. Kazimiero dr. ja. Kaunas, 1934 m. 139 pusl. Kaina — 2,50 lt.

VAITKŪNAS. MIŠKAI IR ŽMONĖS. (UREDNIKO KERŠTAS). Keturių veiksmų fantazija. Autoriaus leidimas. Šiauliai, 112 pusl. Kaina 3 lt.

„Miškai ir žmonės“ tai dramatinė fantazija iš dorųjų miško dvasių gyvenimo. Tos dvasios tai esančios dorovės apaštalai, pasaulio harmonijos tarnai. Visus nelaiminguosius, nuskriaustuosius ir užmirštuosius žmones jos šaukia pas save, žadėdamos užjausti ir paguosti, kad būtų kentėti lengviau.

Seniau žmonės miškus mylėjo, į juos ėjo, juose ilsėjosi, o deivių daina raminau veiki jų jautrias, liūdnas širdis. Bet dabar žmonėms dvasios neberūpi, jų balso nebegirdi; žmonės miškų nebebrangina, kerta, vagia, naikina. Dėl to ir gyvenimas pasidaręs toks šlykštus, keistas, nenormalus.

Tik grįžtas iš Sibiro ten nekaltai kalbėjęs senelis — keleivis mišku džiaugiasi, jo kalbą supranta. Miško dvasios ir jų valdovas apsidžiaugia sulaukę šio doro žmogaus, bet keleivis, išskubėjęs greičiau pasiekti Lietuvos žemę, perkūno nutrenktas tėvynės pasienį žūva.

Toks tai fantazijos turinys. Čia daug kilnių, auklėjančių minčių, nors ir per daug didaktiškai reiškiamų. Keleivio žuvinimas prie Lietuvos žemės primena, kaip autorius savo įžangoj pasisako, Dariaus ir Girėno žygį. Kaip apie teatro veiklą dėl jo nesceningumo kalbėti netenka.

Vilutis

Redakcijos atsakymai

Br. Kačiui. 1) Į liktinių puskarininkių „brutto“ atlyginimą įskaitoma: vedusiems — alga, maistas arba maistpinigiai, butas arba butpinigiai, vaikų priedas ir kuras; nevedusiems — tik alga ir maistas arba maistpinigiai. Tuo būdu išlaikymai „biudžetui subalansuoti“ daromi tik vedusiems liktiniams puskarininkiams, tiek jaunesniesiems, tiek ir vyresniesiems, nes jų „brutto“ atlyginimas prašoka 150 litų. Taigi čia jokios nelygybės nėra, kas pripažįstama ir Tamstos. Nelygybė atsiranda tik tarp nevedusiųjų liktinių puskarininkių — jaunesniojo ir vyresniojo: jaunesniojo „brutto“ atlyginimas sudaro (alga — 60, maistpinigiai — 67,50) — 127 lt. 50 ct., o vyresniojo (alga — 90, maistpinigiai — 67,50) — 157 lt. 50 ct.; skirtumas — 30 litų. Tačiau išlaikymai pagal įstatymą „biudžetui subalansuoti“ daromi tik pradedant brutto atlyginimu 150 litų ir aukščiau; vadinasi, iš nevedusio jaunesniojo puskarininkio biudžetui subalansuoti visai neišlaikoma, o iš vyresniojo — išlaikoma: Vilkaviškyje (3 sritis) — 25 lt. 10 ct. Tuo būdu galutinai nevedę gauna: vyr. puskarininkis (157 lt. 50 ct. — 25 lt. 10 ct.) 132 lt. 40 ct., o jaunesnysis — 127 lt. 50 ct.; skirtumas — 4 lt. 90 ct. vis dėlto vyr. puskarininkio naudai. Atsižvelgiant į tai, kad tarnybos pareigos bei atsakomybė jaunesniojo ir vyresniojo puskarininkio ne taip jau žymiai skirtingos, tai reikia sutikti su tuo, kad nors nelygybė ir yra, bet ne tokia jau didelė, kad dėl to reikėtų kelti balsą spaudoje. Juo labiau, kad tokia būseną sudaryta įstatymo; o mes žinome, kad nors „dura lex, sed lex“.

2) Dėl dar blogesnės būsenos kariuomenės civilinių tarnautojų, taikant jiems įstatymą „biudžetui subalansuoti“, turime paaiškinti, kad čia Tamstos samprotavimai yra klaidingi ir štai dėl ko:

- a) prilyginimas liktinio vyr. puskarininkio prie 5 civ. tarn. kategorijos (Įsak. Kar. 1928 m. Nr. 3 § 3—II) yra padarytas ne jų tarnybinės būsenos prilyginimo reikalu, bet tik trimečiams nustatyti tuo atveju, kai likt. puskarininkis pereina į civilinę tarnybą;
- b) civilinio tarnautojo įnašas į pensijų fondą nereikia laikyti algos sumažinimu, nes tatai yra įnašas sau — ateity pensijai gauti, o likt. puskarininkis pensijos neištarnauja, ir
- c) pagaliau, — liktinio puskarininkio tarnyba yra vis dėlto atsakingesnė ir sunkesnė, nes civ. tarnautojas dirba raštinėje tik nustatytą tarnybos laiką, o liktin. (ypač rikiuotės) puskarininkui tarnybos metas nėra nustatytas: jis nuolat turi jaustis tarnyboje esąs. Tad, jei likt. vyr. pusk. atlyginimas ir yra kiek didesnis (labai nedaug) už 5 kat. civ. tarnautojo atlyginimą, tai tas yra visai normalu.

Dėl visų šių sumetimų Tamstos straipsnio „Nelygi padėtis“ nedėsimė.

Br. Kačiui. Tamstos straipsnio „Dėl santykių dalių krautuvų su Ekonominė Karių Bendrove“ nedėsimė, nes šituo keliu tų santykių nesutvarkysime. Įvairius kylančius iš šių santykių nesusipratimus geriausiai išsiaiškinti pačioms krautuvėms betarpiškai su E. K. B-ve.

Dalių krautuvų santykis su E. K. B-ve nustatytas Įsak. Kar. 1928 m. Nr. 60 § 2 paskelbtomis taisyklėmis (str. 22 ir 23), kuriomis ir reikia vadovautis.

J. Kudžmai. Už 1933 m. uždirbtą pas mus honorarą Tamstai išrašytas „Karys“ iki 1934. XI. 1.

Gr. F. Lilioniui. Jeigu galvosūkių sprendimas buvo geras ir vis dėlto neįskaitytas, tai, tur būt, redakcija jo negavo. Galvosūkių 4 nr. sprendimo neįskaitėme.

Aleksandravelės šaulių būriui. Jūsų fotografiją atidavėme „Trimitui“.

Br. Kondratui. Jeigu Tamstos atsiųsti dalykėliai būtų tinkami, tai dėsimė ir honorarą mokėsime.

VI. Bražioniui. Ir galvosūkių sprendimai siunčiami taip pat, kaip ir visa kita korespondencija. Kito būdo nėra. Sprendimuose gali dalyvauti visi, kas tik nori.

Tiškai. Atsiųstos fotografijos netiks. Nieko nėra ypatingo ir be to, blogai nufotografuotos. Fotografijų pagedaujame iš karių gyvenimo bei kariškojo parengimo mokyklose. Kitokias dedame tik ypatingais atsitikimais. Už idėtas fotografijas ir rašinius mokame. Korespondencijas rašyti labai trumpai.

Tauta be aviacijos — tauta be ateities!

L.A.K.

LEIDŽIA SAVO LAIKRAŠTĮ

Taujėnų šaulių būrys leidžia šapirografuotą laikraštėlį — „šaulys“. Laikraštėlis gana gražus, aktualus ir įdomus. Redakcijos kolegiją sudaro: Jarošius, Pavydis ir Linkevičius.

Rymantas

Galvosūkio 4 nr. sprendimas

I. Palapinė, Patalinė.

II. Ona. Donas. Duona.

Gera išsprėdė 1) v. p. J. Preibys (KPM); 2) v. p. Radavičius (ryš. b.); 3) v. p. M. Antaniškis (4 p.p.); 4) j. s. p. J. Davailis (1 p.p.); 5) j. p. Ign. Budrevičius (pion. b.); 6) eil. Ad. Jagminas (7 p.p.); 7) eil. V. Raila (ryš. b.); 8) eil. J. Petrauskas (av.); 9) Bern. O-tas (Usn.); 10) V. Paliušis (K); 11) Vl. Bražionis (Lkt); 12) Al. Tuinyla (K); 13) N. Binderis (Kbrt.); 14) Br. Biteris (Als); 15) v. p. A. Kelmelis (2 art. p.); 16) M. Kisieličius (Pg.).

Be to, galvosūkio 3 nr. sprendimas įskaitytas v. p. Alf. Pliauskui, Br. Biteriui ir eil. Ad. Jagminiui.

Nenorėk, kad tavo sesuo, žmona ar draugė būtų ištikima tėvynės dukra, gera ir moderniška šeimininkė, jaunosios kartos auklėtoja ir žinotų, kas darosi plačiajame moterų pasaulyje, jei neišrašai jai

„Naujosios Vaidilutės“

— tik vieno Lietuvoje inteligenčių moterų, rimto ir turiningo žurnalo.

1934 m.:

Moterų pareigos Vilniaus, Klaipėdos ir kitiems didiesiems mūsų tautos uždaviniams. Lietuvos ir kitų kraštų moterų judėjimo įvykiai, nauji laimėjimai dailiosios literatūros srityje, meno ir kt. Iliustruotas priedas „NAMŲ ŽIDINYS PAVEIKSLUOSE“, pavasario, vasaros, rudens ir žiemos sezonų pradžioje. Jame: naujausios drabužių mados, rankdarbių modeliai, modernios priemonės namų ruošai ir kt. Platus skyrius „NAMŲ ŽIDINYS“ — praktiškas vadovas ir patarėjas šeimininkėms: šeima, ekonominiai gyvenimo klausimai. „RIMTIES VALANDĖLĖ“ — priedas jaunioms „N. V.“ skaitytojoms.

Prenumeratos kaina:

met. 10 lt., pasm. 5 lt., stud. ir moksl. 5 lt., pasm. 3 lt.

Adresas:

Kaunas, Laisvės Al. 3, k. 3.

ATGIMK, LIETUVA, LIETUVIAMS!

Neseniai pradėjęs eiti lietuviškos aktyviosios minties laikraštis

„TĖVŲ ŽEMĖ“

SIEKIA: išjudinti tautą iš sustingimo, savitarpių kivirčių, jungti kaimą su miestu, vaduoti pavergtuosius ir suburti užsieny gyvenančius, iškovoti politinį ir ekonominį lietuvių savarankiškumą, kelti sporto ir karo mokslo reikšmę ir rengti tautą galimai žūtibūtei kovai.

Leidžia **Liet. Atgimimo Draugija.**

Ats. redaktorius **generolas J. Bulota.**

Prenumerata metams tik 4,50 cnt.

Adresas: **Kaunas, Duonelaičio 25, tel. 17-15.**

Galvosūkis 6 nr.

(Vert. 2 tš.).

Šarada.

Lankei gimnaziją?...
kur yra Azija,
tikrai žinai!..
Paimki miestą jos
ir upę Europos
ir visa tai
šalia sudėjęs,
raidę pridėjęs,
vieną nubrauk.
Tai, ką turėsi,
valgyt galėsi,
ko dar bereik?

ŽURNALAS**MŪSŲ VILNIUS**

1934 METAMS DUODA TAI, KO LIGI ŠIOL DAR NĖ VIENAS LAIKRAŠTIS NEDAVĖ, KO VISA LIETUVA SENIAI LAUKIA.

Kiekvienas metinis MŪSŲ VILNIAUS prenumeratorius, sumokėjęs 5 litus, gaus ne tik žurnalą per visus metus, bet ir

GRAŽŲ DIDELĮ VILNIAUS MIESTO IR KRAŠTO VAIZDŲ ALBUMĄ,

kuris atskirai perkant kainos 10 litų. Vadinas

MŪSŲ VILNIUS NEMOKAMAI IR DAR SUTAUPYS

5 litus visi tie, kurie pirsks vėliau albumą rinkoje. MŪSŲ VILNIUS, skelbdamas Vilniaus laisvę ir dėdamas plačiausių žinių iš okupuotų kraštų, eina VII metus. vienintelis šios rūšies žurnalas, gausiai iliustruotas, kurią visus Lietuvos piliečius ir užsienio gyvenančius lietuvių po bendra Vilniaus vėliava.

NELAUKITE, rašykite ir pinigų siųskite šiuo adresu:

KAUNAS, DUONELAIČIO G. 9-A MŪSŲ VILNIUS. Telefonas 10-88.

Šiais laikais, kada visas gyvenimas organizuotai tvarkomas, kiekvienas karys turi būti ir kooperatininkas. Todėl jam būtina užsiprenumeruoti 1934 m.

„BENDRĄ DARBĄ“

„BENDRAS DARBAS“ — populiarius kooperacijos ir ūkio reikams laikraštis — eina jau šešerius metus, kaskart tobulinamas. 1934 m. jis eis jau 3 kartus per mėnesį, o gal būt kas savaitę. **Jo prenumerata tik 2,50 lt. metams.** „BENDRAS DARBAS“ skaitytojams duos vertingų žinių visais ūkiškais ir ūkininkavimo klausimais, išsamią mūsų kooperacijos judėjimo apžvalgą, paskutines ūkio, politikos, visuomenės, mokslo ir kultūros naujienas, patarimus juridiniais klausimais; sąmojum praskaidrins pilkas gyvenimo dienas, atkarpoše duos vertingų pasiskaitymų, iš kurių bus sudarytos atskiros knygtės „BENDRAS DARBAS“ — mūsų ūkiško ir kooperacijos gyvenimo veidrodys. Jį skaito kiekvienas pažangus ūkininkas-kooperatininkas, jį skaito kiekvienas kaimo ir miesto inteligentas, kultūros darbininkas.

„BENDRĄ DARBĄ“ leidžia Lietuvos Kooperatyvų Taryba.

Redakcijos ir administracijos adresas:

Kaunas, Vasario 16 d. g. 2 Nr., tel. 924.